



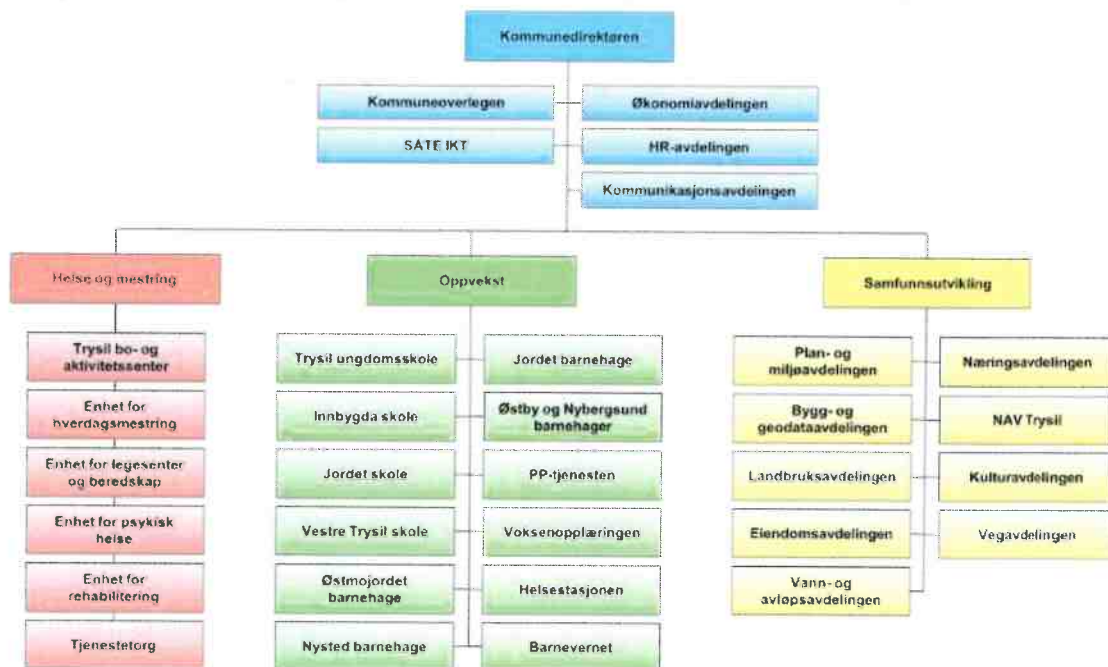
TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Årsberetning 2024

1.april 2025

<u>Politisk ledelse (31.12.24)</u>	<u>Møtevirksomhet</u>	<u>Administrativ ledelse (31.12.24)</u>
Kommunestyret: POSISJONEN Ordfører: Turid Backe-Viken (AP) Varaordfører: Bjarte Wigdel (H) Arbeiderpartiet: Oddmund Myhr Yngve Skarpsno Westby Gry Torgals Einar Hyllvang Elisabeth Sakrisson Ingunn Tremoen Siri Bråten Høyre: Thomas Pedersen Liz Bjørseth Håkan Stengrundet Fremskrittspartiet: Arnfinn Lysgård Hilde Vestmo-Hoff OPPOSISJONEN Senterpartiet: Erik Sletten Ole André Storsnes Inger Eugenia Sørensen Tone Merete Øvergård Per Gunnar Stensvaag Bjørn Erik Støa Amalie Lund Herfindal Elisabeth Onsager Sosialistisk Venstreparti: Stine Akre Einar Lund Rødt: Dan Wiggo Bovollen	Antall møter og behandlede saker i politiske organ i 2024 (2023): Kommunestyret: 11 (11) møter 146 (79) saker Formannskapet: 12 (14) møter 105 (80) saker Hovedutvalg for drift og forvaltning, ny fra 2023: 9 (3) møter 57 (18) saker Fondsstyret: 3 (4) møter 18 (19) saker Kontrollutvalget: 6 (6) møter 55 (55) saker Råd for eldre og personer med funksjonsvariasjoner: 4 (4) møter 12 (12) saker	Kommunedirektør: Jan Sævig Kommunalsjef for helse og mestring: Britt Støa Kommunalsjef for samfunnsutvikling: Bente Hagen Kommunalsjef for oppvekst Tanja Køien Andersen Stab og støtte: Økonomisjef: Gerard Kort HR-leder: Lasse Bolstad IKT-leder: Jan De Doncker Avdelingsleder kommunikasjon: Harald Nyberg

Organisasjonskart



Vestre Trysil skole en avdeling under Innbygda skole.

Innhold

1. Kommunedirektørens kommentar	5
1.1. Innledning.....	5
1.2. Kommunens økonomi	5
1.3. Kommunestyrets budsjettpremiser	7
1.4. Oppsummering.....	8
2. Regnskap med finansiell analyse	9
2.1. Forklaring av noen sentrale begreper	9
2.2. Balanse	10
2.2.1. Kommentarer til balansen	11
2.3. Finansieringsanalyse – tall	15
2.3.1. Resultat.....	16
2.3.2. Nøkkeltall	17
3. Avvik mellom regnskap og budsjett	20
3.1. §5-4-Bevilgningsoversikter – drift	20
3.2. §5-4 2. ledd, bevilgninger til drift.	21
3.3. §5-6 Økonomisk oversikt drift.	22
3.4. 1 – Sentraladministrasjon, inkl. Kirkelig fellesråd.....	23
3.5. 2 – Oppvekst.....	26
3.6. 3 – Helse og mestrings.....	29
3.7. 4,5,6 – Samfunnsutvikling	33
3.8. Samlede virksomhet (inkl. Trysil Kommuneskoger KF)	40
3.9. 850/851 – Øvrig finans og overføringer fra Trysil kommuneskoger KF	43
3.10. Investeringsregnskapet	43
3.11. Avvik mellom regnskap og budsjett – Investering.....	44
4. Interkommunalt samarbeid hvor Trysil kommune er vertskommune	45
5. Likestillingsredegjørelse for Trysil kommune.....	46
5.0. Tilstand for kjønnslikestilling	47
5.1. Heltid og deltid.....	48
5.1.1. Gjennomsnittlig stillingsprosent	50
5.2. Likelønn	51
5.3. Fravær.....	53
6. Etisk standard i virksomheten	54
7. Utvikling i innbyggertall, bosetning og sentrale føringer	55
7.1. Endringer i befolkningen.....	56
8. Årsrapport Arbeidsmiljøutvalget (AMU).....	59

1. Kommunedirektørens kommentar

1.1. Innledning

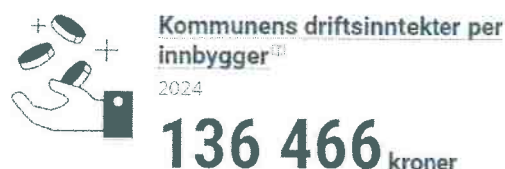
Årsberetningen beskriver de forhold som kreves i henhold til lov og forskrift. I årsberetningen legges det frem en redegjørelse av aktiviteter i de forskjellige sektorene.

Årsberetningen danner grunnlag for prosessen med kommende års budsjett og økonomiplan.

Forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommunale foretak, pålegger disse å legge frem eget særregnskap og årsberetning. Disse dokumentene blir behandlet av formannskapet og kommunestyret som en egen sak.

1.2. Kommunens økonomi

Finansielle nøkkeltall



Kilde

Kommuneregnskap, Statistisk sentralbyrå

2024 har vært et regnskapsmessig tungt år med et regnskapsmessig negativt resultat på 34 090 372 kr. Dette er et stort underskudd og i tillegg står det et udekket merforbruk på 3 403 475 kr, som må vedtas inndecket i løpet av 2025 og 2026 for å unngå å havne på den såkalte ROBEK-listen. (ROBEK = Register om betinget godkjenning og kontroll)

Hovedårsaker for det rapporterte underskuddet er:

- Stor skattesvikt i 2024 (netto 7,5 mill. kr)
- Høyere rente enn prognosene viste gjennom året (netto 10 mill. kr.)
- Større driftsavvik (bl.a. pensjonskostnader, men også for dyr drift, sammenlignet med KOSTRA gjennomsnitt)

Vi ble i mange år på rad reddet av plusser i skatteregnskapet, som ofte kom sent på året. 2024 bryter med disse inntektene man ble vant med og viste et avvik i motsatt retning. Da dette kom så sent i 2024 (desember 2024), klarte vi ikke omstille oss til den justerte skatteinntekten.

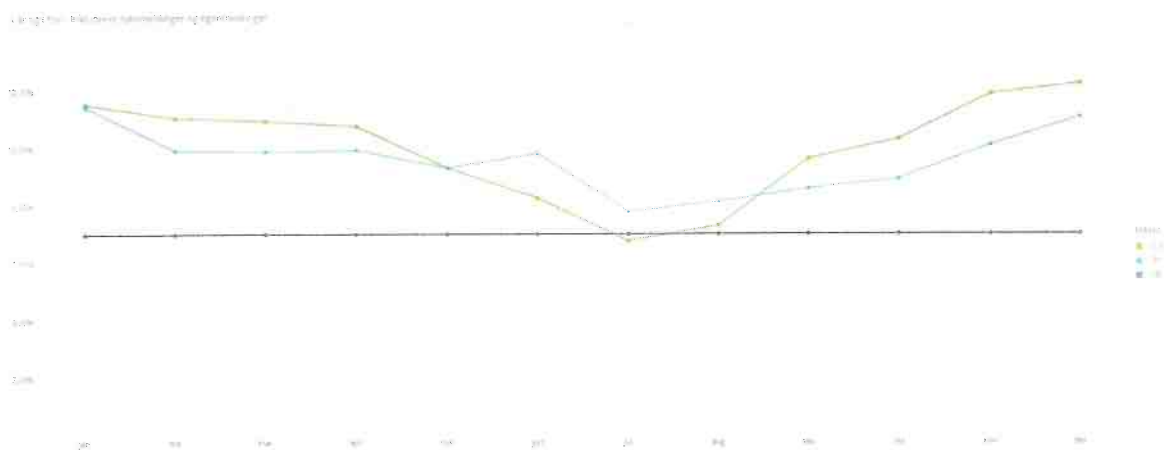
Høyere rente signaliserte vi allerede i tertial 1 og justerte opp budsjettet med 2,5 mill. kr. Likevel var det konsensus om at rentenivået skulle tas noen hakk ned på slutten av året. Dessverre ble dette utsatt flere ganger og til slutt ble det en ekstrakostnad som vi ikke hadde regnet med. Trysil har hatt en strategi hvor vi har 5 rentebytteavtaler på 50 mill. kr hver og noen rene faste renteavtaler, slik at vi ikke blir rammet like hardt som andre kommuner som har valgt overvekt av flytende renter.

Driftsutgiftene steg igjen hardere enn kompensasjonen vi fikk fra Staten gjennom inntektssystemet. Den grafen her viser tydelig at kommunene ble underfinansiert i forhold til realistiske kostnader:



*Fra 2021 ser vi et veiskille mellom kompenserte kostnader Og de faktiske utviklingene.
(Kilde: KS, kurs inntektssystemet)*

Sykefravær har vært høy gjennom hele 2024 og bidrar til et underskudd. Vi får store deler kompensert via refusjoner, men alle vet at dette aldri går i balanse. Kommunen må derfor dekke en merkostnad, spesielt med mye korttidsfravær og mange egenmeldingsdager.



Vi ser at vi ligger langt unna målsettingen på 7 % fravær for hele kommunen, både i 2024 (blå linje) og for 2023 (grønn linje). Fraværet har ligget mellom 8-10 % for hele året.

Et høyt sykefravær gir igjen høye innleiekostnader og genererer en del overtid. Selv om overtidsbruken gikk noe ned fra 2023 til 2024 (2,4 mill. kr lavere), er det fremdeles et stort bruk av overtid med 10,3 mill. kr. Selvsagt er også vikarbruken mye større enn budsjettet, men der blir mye kompensert med refusjoner. Likevel ser vi her en kraftig økning fra 2023 (24,2 mill. kr) til 2024 (31,5 mill. kr). Refusjoner for fravær økte fra 30,7 mill. kr i 2023 til 32,6 mill. kr.

En annen stor kostnad for kommuner er pensjon. Ytelsespensjon er en kostbar ordning for kommunene og vi sliter med et høyt balanseført premieavvik, som før eller senere må innløses og fører til ekstra kostnader. Balanseførte verdien for premieavvik er nå på 113 mill. kr. Dette er et beløp som kommunen allerede har utbetalt, men ikke kostnadsført og tærer på likviditeten. Hvis vi så på denne utviklingen hadde vi pensjonskostnader i regnskapet på 48 mill. i 2023 i drift, mens vi hadde 60,5 mill. kr i drift i 2024. En markant stigning av pensjonskostnadene på 12,5 mill. kr.

Enkelte avvik pr sektor forklares i egne kapitler.

For å få kontroll over fremtidige utgifter i en utfordrende utvikling av kommunens demografi og store krav på tjenester, ble det valgt på et tidligere tidspunkt å starte et prosjekt med en fullstendig virksomhetsgjennomgang med målrettet lederopplæring. KS-konsulent AS gjennomførte en objektiv sammenligning. Kostnadene ble delvis dekket med OU midler fra KS.

Budskapet var tydelig: vi må ned med driftsutgiftene for å kunne ha en bærekraftig balanse i budsjettene. Dette vil alltid være en utfordring i alle kommuner og er for så vidt ikke noe ny oppgave. Det er viktig å ha lederfokus, bruke nytt tjenestedesign, legge opp til kulturendringer og gjennomføre avtalte tiltak.

I 2024 mener vi at budsjettprosessen ble utviklet videre med sterkere involvering av politiske gruppene og sine ledere. De kunne lage alternative budsjetter i Framsikt og stille digitale spørsmål, som administrasjonen besvarte i Framsikt. Alle hadde dermed tilgang til samme svar, på samme tidspunkt. Vi kom også tidligere i gang med budsjettarbeidet, slik at alle hadde bedre tid til å uttale seg og forberede seg.

Strømprisene ble lavere i 2024 og fastpris på fjernvarme var et klokt valg. Vi må fortsette å finne riktige investeringer som bidrar til å redusere strømforbruket på både kort og lang sikt. Kombinert med dette ble rådhuset Miljøfyrtårnsertifisert. Andre lokasjoner skal også sertifiseres etter Miljøfyrtårn-modellen. Alt dette må bidra til å kunne nå målene som er fastsatt i vår klima- og energiplan. Dette er ambisiøse mål, men her er det lite valg å ta. Miljøet er livsviktig, ikke bare for verden som helhet, men ikke minst for Trysil som turistdestinasjon.

Inflasjonen bet seg fast og har vært høy hele året, til tross for tidligere renteøkninger. Totalt har vi gått opp med renteutgiftene fra rett under 10 mill. kr. til 48 mill. kr. Vi har likevel hatt en god strategi med innkjøp av rentebytteavtaler, slik at effekten i renteoppgangen dempes med renteinntekter fra disse rentebytteavtalene. Renteinntektene ble dermed 19,4 mill. kr. Likevel sitter vi da igjen med en netto kostnad på 28,6 mill. kr og det er en stor økning fra bare noen år siden.

Kommunedirektøren har lagt mer vekt på internkontroll og vil vektlegge det enda mer i årene som kommer. Dette er noe som er tydelig nedfelt i Kommuneloven. «Orden i eget hus» er et viktig tema, som skaper behov for mer virksomhetsstyring, analyse og dokumentasjon. Derfor ble det opprettet en avdeling for virksomhetsstyring, som har som oppdrag å sørge for at kommunedirektøren har den betryggende kontrollen som kreves ut fra Kommuneloven.

Vårt prosjekt «Nye Innbygda barnehage» ble igangsatt og avsluttes i løpet av 2025.

Dette gir et skikkelig løft for barnehagesektoren, som er viktig for Innbygdas utvikling og fremtidens voksne. Tidlig innsats har vært et viktig tema i 2024 og dette tiltaket bidrar i stor grad.

Mottak av flyktninger har gitt store utfordringer på boligmarkedet og denne situasjonen blir nok ikke lettere i kort tid framover. Kommunestyret har nylig vedtatt å bosette inntil 25 nye flyktninger, avhengig av anmodningen fra IMDI.

Vi ser at kampen om de riktige medarbeiderne spisser seg mer. Kommuner er alle i samme situasjon og trenger ansatte med rett kompetanse. Det er derfor viktig å ha god, målrettet rekruttering for å kunne opprettholde stabilitet i tjenestetilbudet. God rekruttering og personalpolitikk vil også bidra til å kunne beholde medarbeidere så lenge som mulig.

1.3. Kommunestyrets budsjettpremiser

Det ble ikke spesifisert premisser utover finansielle måltall for bruken av bevilgningene i budsjettet for 2024. Kommunens samfunnsdel ble vedtatt i 2023. Der blir det bestemt mer om målstyring ut fra

et styringsdokument som en del av kommuneplanen. Det startes også opp planmodulen i Framsikt, slik at plandokumentene integreres bedre med samfunnsdelen. Vi hadde opprinnelig planlagt dette for 2024, men på grunn av personale utfordringer (ubesatt stilling Samfunnsplanlegger) måtte vi utsette dette til 2025.

1.4. Oppsummering

Vi har hatt et noe synkende innbyggertall, ned til 6542 og den kortsiktige tendensen er dalende igjen. Folketallet er en viktig indikator for det vi kan forvente i statlige overføringer og vi må gjøre det vi kan for å opprettholde innbyggertallet på et akseptabelt nivå. Vi ser at Trysil likevel har høy attraktivitet, men som ellers i landet sliter vi med å fylle opp ledige stillinger, først og fremst i Helse og Mestringstjenester. På diverse foredrag kommer det fram at vi vil få en kamp om ressursene med en sterkere aldrende befolkning og endret tjenesteprofil som henger sammen med en endret demografi.

Vi har gjennom året hatt en dårligere likviditet, og den ble merkbar svakere mot slutten av 2024, også etter en større skattesvikt og økende kostnader til pensjon og rente. Kommunens bruk av midler må prioriteres enda sterkere i årene som kommer og vi må hele tiden være bevisst på at midler settes inn på strategisk fornuftige utviklingsområder og at effektiviseringer og tiltak må effektueres slik vi har fått oppdrag om fra kommunestyret. Det er likevel utfordrende å følge opp alle styringssignaler som staten og våre politikere gir i en kombinasjon med forventninger fra innbyggerne og næringslivet og endrende demografiske forutsetninger. Administrasjonen oppfattet dette som en enorm utfordring, i hvert fall gjennom 2024. Hva 2025 og videre bringer, vet vi ikke. Krigen i Ukraina og Midtøsten og i siste liten valget i USA påvirket verden i 2024, og vi kan bare håpe på fornuftige samtaler som leder til fredsinitiativer.

Det må alltid være et mål å forbedre kommunens netto driftsresultat de kommende år til samme nivåer som vi har hatt i tidligere perioder. Kommunens gjennomføring av større investeringer må avgjøres med sterkt fokus på mer effektiv drift. Satsing på prosjekter som hjelper Trysil å oppnå sine strategiske mål må derfor prioriteres. Samtidig må kommunen ha sterkere fokus på gevinstrealisering i alle ledd, spesielt innenfor digitalisering. Det siste forventer vi å kunne oppnå med reisen til skyen med SÅTE-IKT, som vi er kommet langt med i 2024. Kommunen har også gått over til et nytt ERP system, hvor både økonomi og HR driftes fra. Alt er skybasert.

En kontinuerlig utfordring fremover, blir selvsagt å prioritere kommunens ressurser slik at disse blir forvaltet på en best mulig måte. Kravet til kontinuerlig forbedring, omstillingsevne, kompetanseutvikling og effektivitet vil ligge der hele tiden. Det vil være nødvendig å erverve og vedlikeholde kompetanse for å kunne fastsette tjenestetilbudet til det nivået Stortinget gjennom lover og forskrifter har forpliktet kommunene å yte overfor innbyggerne. Dette krever stor innsats både fra den politiske og administrative ledelse, og ikke minst fra medarbeidere i de ulike deler av Kommunens administrasjon.



Runar Kristiansen
Kommunedirektør. (fra 1.1.2025)
01. april 2025

2. Regnskap med finansiell analyse

Denne delen av årsrapporten beskriver kommunens balanse for 2024, finansieringsanalyse med avviksanalyse, resultatregnskap og nøkkeltall. Det vises for øvrig til regnskapet for 2024.

2.1. Forklaring av noen sentrale begreper

Balansen

Balansen viser kommunens bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital. Eiendeler består av omløpsmidler (kasse, bank, kortsiktige fordringer og premieavvik) og anleggsmidler (utlån og langsiktige plasseringer, samt faste eiendommer og anlegg). Gjelden er delt inn i kortsiktig og langsiktig, hvor den kortsiktige omfatter gjeld med betalingsfrist ca. 30 dager fram i tid, samt avsatte feriepenger og arbeidsgiveravgift av disse. I egenkapitalen inngår fond, regnskapsmessig resultat og kapitalkonto.

Arbeidskapitalen

Arbeidskapitalen er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Det er den kapitalen kommunen har til disposisjon på et bestemt tidspunkt til å dekke sine løpende utgifter. Endringer i arbeidskapitalen uttrykkes som differansen mellom kommunens anskaffelse og anvendelse av midler korrigert for endringer i beholdningen av ubrukte lån.

Finansieringsanalysen

Finansieringsanalysen gir uttrykk for hvordan pengene er kommet inn i kommunen, og på hvilken måte de er benyttet. Oversikten er delt inn i to hoveddeler, drift og investeringer (i henhold til kravet i kommuneloven om å vise netto driftsresultat og hvilket driftstilskudd en benytter til investeringsformål). Dette oppsettet er i tråd med budsjett- og regnskapsforskriftene. Da det ikke er lov å låne penger til driftsformål, skal netto driftsresultat være positivt.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat kommer frem som differansen mellom summen av driftsinntekter, renteinntekter og mottatte avdrag på utlån og summen av driftsutgifter, renteutgifter og avdrag på lån. Resultatbegrepet er et uttrykk for kommunens evne til å frigjøre midler gjennom løpende drift til avsetninger og fremtidige investeringer.

Kommunalt regnskapsresultat

Kommunalt regnskapsresultat er merforbruk (merutgifter/mindreinntekter) eller mindre forbruk (mindre utgifter/merinntekter) som kommer frem i henhold til forskriftene for kommunal regnskapsføring. Slik det er presentert her, er det tatt utgangspunkt i endringer i arbeidskapital og justert denne for avsetninger og bruk av tidligere avsetninger, de såkalte interne finansieringstransaksjoner.

Nøkkeltallene

Nøkkeltallene gir uttrykk for hvordan kommunens finansielle stilling har utviklet seg de siste årene, basert på forskjellige analyseobjekter.

2.2. Balanse

§5.8 BALANSEOVERSIKT

EIENDELER	Note	2024		2023	
		IB 01.01	UB 31.12	IB 01.01	UB 31.12
A. Anleggsmidler	5.3 Kap. 2.2	2 319 949 659	2 492 689 580	2 194 460 906	2 319 949 659
I. Varige driftsmidler		886 390 040	976 072 501	862 058 385	886 390 040
1. Faste eiendommer og anlegg	(2.27-2.29)	837 684 943	919 695 180	823 206 732	837 684 943
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	(2.24)	48 705 097	56 377 320	38 851 653	48 705 097
II. Finansielle anleggsmidler		385 299 550	394 773 029	365 988 987	385 299 550
1. Aksjer og andeler	5.4 (2.21)	284 359 477	286 565 864	282 478 289	284 359 477
3. Utlån	5.5 (2.22)	100 940 073	108 207 164	83 510 698	100 940 073
III. Immaterielle eiendeler	(2.28)	-	-	-	-
IV. Pensjonsmidler	5.9 (2.20)	1 048 260 069	1 121 844 051	966 413 534	1 048 260 069
B. Omløpsmidler	Kap. 2.1	272 227 121	276 739 427	284 186 806	272 227 121
I. Bankinnskudd og kontanter	(2.10)	60 133 851	64 999 010	126 341 527	60 133 851
II. Finansielle omløpsmidler					
1. Aksjer og andeler	5.6 (2.18)	16 710 812	18 885 596	14 694 929	16 710 812
4. Derivater	(2.15)	-	-	-	-
III. Kortsiktige fordringer		195 382 457	192 854 821	143 150 350	195 382 457
1. Kundefordringer	(2.13)	70 369 425	79 490 991	64 953 906	70 369 425
2. Andre kortsiktige fordringer	(2.16)	-	-	-	-
3. Premieavvik	5.9 (2.19)	125 013 032	113 363 829	78 196 444	125 013 032
Sum eiendeler		2 592 176 780	2 769 429 007	2 478 647 712	2 592 176 780
		0	-	0	0
EGENKAPITAL OG GJELD		2024		2023	
		IB 01.01	UB 31.12	IB 01.01	UB 31.12
C. Egenkapital	Kap. 2.5	-615 545 722	-585 221 286	-588 726 503	-615 545 722
I. Egenkapital drift		-86 227 826	-51 693 079	-88 895 397	-86 227 826
1. Disposisjonsfond	(2.56)	-40 874 888	-2 120 000	-39 210 623	-40 874 888
2. Bundne driftsfond	5.11 (2.51)	-45 352 939	-52 976 555	-49 684 774	-45 352 939
3. Merforbruk i driftsregnskapet	(2.5900)	-	3 403 475	-	-
II. Egenkapital investering		-16 272 924	-15 853 349	-21 033 639	-16 272 924
1. Ubundet investeringsfond	(2.53)	-6 912 089	-4 705 702	-11 177 413	-6 912 089
2. Bundne investeringsfond	5.11 (2.55)	-9 360 835	-11 147 647	-9 856 226	-9 360 835
III. Annen egenkapital		-513 044 972	-517 674 857	-478 797 467	-513 044 972
1. Kapitalkonto	5.2 (2.5990)	-520 530 132	-525 160 017	-486 282 627	-520 530 132
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskap	(2.581)	7 485 160	7 485 160	7 485 160	7 485 160
D. Langsiktig gjeld	Kap. 2.4	-1 843 366 561	-2 060 531 707	-1 753 020 826	-1 843 366 561
I. Lån		-824 951 766	-960 455 320	-793 042 097	-824 951 766
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	5.8 (2.45)	-502 760 766	-636 489 320	-329 969 905	-502 760 766
2. Obligasjonslån	5.8 (2.41 og 2.42)	-125 156 000	-260 331 000	-125 156 000	-125 156 000
3. Sertifikatlån	5.8 (2.43)	-197 035 000	-63 635 000	-337 916 192	-197 035 000
II. Pensjonsforpliktelse	5.9 (2.40)	-1 018 414 795	-1 100 076 387	-959 978 729	-1 018 414 795
E. Kortsiktig gjeld	Kap. 2.3	-133 264 496	-123 676 014	-136 900 384	-133 264 496
I. Kortsiktig gjeld		-133 264 496	-123 676 014	-136 900 384	-133 264 496
4. Annen kortsiktig gjeld	(2.32)	-132 767 255	-123 426 605	-133 292 194	-132 767 255
5. Premieavvik	5.9 (2.39)	-497 241	-249 409	-3 608 189	-497 241
Sum egenkapital og gjeld		-2 592 176 780	-2 769 429 007	-2 478 647 712	-2 592 176 780
F. Memoriakonti	Kap. 2.9	-	-	-	-
I. Ubrukte lånemidler	(2.9100)	43 947 033	93 002 143	44 842 546	43 947 033
II. Andre memoriakonti	(2.9200)	-2 112 396	-1 414 439	-3 126 789	-2 112 396
III. Motkonto for memoriakontiene	(2.9999)	-41 834 637	-91 587 704	-41 715 757	-41 834 637

2.2.1. Kommentarer til balansen

2.2.1.1. Kapitalstruktur

Sammensetningen av balanseregnskapets aktiva (eiendeler) og passiva (gjeld og egenkapital) pr. 31.12 er et resultat av kommunens økonomiske virksomhet i året som har gått.

Totalkapitalen i kommunens balanse økte med 177,25 mill. kr fra 2023 til 2024. Veksten i balansens aktivaside kommer mest fra en økning i faste eiendommer med 82 mill. kr og kommunens pensjonsmidler med 73,6 mill. kr. Bankmidler økte med 19,4 mill. kr. Premieavviket gikk ned med 11,6 mill. kr.

På passivasiden har lånegjelda økt med 135,5 mill. kr og vi hadde en økning med 81,7 mill. kr i pensjonsforpliktelser, mens fondsbeholdningen ble redusert med 31,6 mill. kr. Disposisjonsfondet ble svekket med 38,8 mill. kr, noe som reduserer fondet til bare 0,24 % av driftsinntektene. Vi er nå langt unna målet å klare 5 % som ble nedfelt som et minimum finansielt måltall.

Akkumulert totale premieavvik ble redusert med 11,4 mill. kr til 113,2 mill. kr. Andre kortsiktige fordringer ble økt med 5,4 mill. kr til 65 mill. kr.

Annen kortsiktig gjeld ble redusert med 9,3 mill. kr til 123,4 mill. kr.

Omløpsmidlenes andel av kommunens eiendeler utgjør 10 %. Omløpsmidlene står bokført med 276,7 mill. kr ved regnskapsårets utgang, hvorav 113,4 mill. kr er premieavvik som tidligere ble ført som inntekter. (vi har også 0,2 mill. kr som tidligere ble ført som utgifter, som derfor reduserer vårt totale netto premieavvik)

Verdien av anleggsmidlene økte med 172,7 mill. kr etter aktivering/avskrivning og opp-/nedskrivninger. Anleggsmidlenes andel av eiendelene utgjør 90 % ved regnskapsårets utgang. Bokført verdi av kommunens anleggsmidler er 2 492,7 mill. kr.

Langsiktig gjeld, inkl. pensjonsforpliktelser og etter avdrag, er 2 060,5 mill. kr. Langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser var ved årsskiftet 960,5 mill. kr, eller 34,7 % av balanseregnskapets passivaside.

Kommunene fører brutto pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser i balansen. Pensjonspremien skal først utgiftsføres, men i tillegg skal det, etter nærmere angitte regler, beregnes en netto pensjonskostnad, og avviket mellom denne og den betalte pensjonspremien (premieavviket) skal også inntekts- eller utgiftsføres. I en situasjon hvor pensjonspremien overstiger netto pensjonskostnad skal premieavviket inntektsføres (og balanseføres mot kortsiktige fordringer), og nettovirkningen blir dermed at det utgiftsføres et lavere beløp enn den faktiske premien. I en situasjon hvor pensjonspremien er lavere enn netto pensjonskostnad skal premieavviket utgiftsføres (og balanseføres mot kortsiktig gjeld), og det utgiftsføres dermed et høyere beløp enn den faktiske premien. Det som faktisk blir ført som kommunens pensjonskostnad er netto pensjonskostnad tillagt amortisering av premieavviket fra tidligere år og administrasjonskostnader.

Forskrifter til regnskapsloven gir nærmere regler om de forutsetninger som skal benyttes ved beregning av årets netto pensjonsforpliktelse og netto pensjonskostnad. Det er aktuarer som foretar beregninger og de legger mange faktorer inn når de gjør sine beregninger. Eksempler på faktorer er: Antall medlemmer, gjennomsnittsalder, gjennomsnittslønn, avkastning av pensjonsmidler, årlig lønnsvekst, årlig økning i Folketrygdens grunnbeløp, årlig regulering av pensjoner, død og uførhetsutvikling, fratredelseshyppighet.

Balanseførte verdier på kommunens pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser var hhv. 1 121,8 mill. kr og 1 100 mill. kr. Pensjonsmidler ble økt med 73,6 mill. kr, mens pensjonsforpliktelser ble økt med 81,7 mill. kr. Differansen mellom pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser dekkes inn av fremtidig

avkastning av pensjonsmidler og fremtidige premieinnbetalinger. Fra ordningen med å bokføre beregnet gjennomsnittskostnad på pensjonsutgifter har Trysil kommune pr. 31.12 et samlet premieavvik på 113,2 mill. kr. Dette er beløp som er inntektsført over de siste 10-11 år og som vi må "tilbakebetale" til oss selv i de kommende 7-10 år.

Egenkapitalen ble redusert med 30,3 mill. kr til 608,8 mill. kr. Årsaken til denne utviklingen i egenkapitalen ligger i bruk av fond. Egenkapitalen utgjør 21,1 % av balanseregnskapets passivside.

2.2.1.2. Omløpsmidler

2.2.1.2.1. Betalingsmidler

Ved utgangen av regnskapsåret utgjør samlede betalingsmidler, inklusiv fiskefondsmidler 79,5 mill. kr. Dette er en økning med 19,4 mill. kr i forhold til beholdningen ved starten av året. Mye av dette kommer fra ubrukte lånemidler og kan ikke sees som realistisk likviditet.

For kommunene har man det særlige forholdet at en del av likviditeten ikke bare skal dekke behovet for løpende drift. Ved bestemmelser i forskrifter er en del reservert til investeringsformål. Dette gjelder deler av fondsmidler og ubrukte lån. I tillegg er en del av likviditeten bundet i ikke-disponible bankinnskudd som f.eks. skattetrekk, gavekonto m.m. Nedenfor er en beregning av kommunens frie likviditet.

Fri likviditet - tall i hele tusen	2020	2021	2022	2023	2024
Totalt betalingsmidler	86 930	167 425	126 342	60 134	79 491
Likviditetsplassering - Fiskefond	14 549	16 304	14 695	16 711	18 886
Ubrukte lånemidler	-13 338	-86 566	-44 843	-43 947	-93 002
Bundne fondsmidler	-56 371	-64 807	-49 685	-45 353	-52 977
Skattetrekksmidler	-14 419	-15 285	-15 693	-15 792	-16 820
Fri likviditet	17 351	17 071	30 816	-28 247	-64 422

Kommunens frie likviditet ble etter mange år positiv fra 2015, men den svekket seg med hele 95,2 mill. kr i løpet av 2023 og 2024. Ved årsskiftet var den frie likviditeten negativ med 64,4 mill. kr. Mye av nedgangen skyldes pensjonspremier som vi forskutterer og investeringslån som ble tatt opp, men ikke brukt hittil.

Beholdningen og sammensetningen av kommunens betalingsmidler gjør at alle betalingsforpliktelser oppfylles til rett tid. Kommunens likviditet er plassert med innskudd i bank. Kommunens innskuddsrente er sammensatt av NIBOR pluss en rentemargin.

2.2.1.2.2. Kortsiktige fordringer

Kommunens beholdning av kortsiktige fordringer er sammensatt av ulike krav overfor staten, fylkeskommuner, kommuner, næringsliv og private husholdninger/personer. I denne beholdningen inngår månedsoppgjør for skatt i desember og inntekstutjevning november og desember som blir inntektsført i skatteåret, mens overføring fra skatteregnskapet skjer på nytt regnskapsår. Kortsiktige fordringer utgjør 65 mill. kr pr 31.12.24, som er noe lavere enn fjorårets fordringer. Mye av dette er en fordring for ressurskrevende tjenester (31,5 mill. kr).

2.2.1.2.3. Anleggsmidler

I forhold til anleggsmidlenes inngangsverdi i 2024 på 2 320 mill. kr, har investeringer i nybygg og nyanlegg, eiendomssalg, aksjesalg/kjøp, avskrivninger, opp-/nedskrivninger og økning i kommunens utlånsmasse medført at disse ved utgangen av 2024 har økt til 2 492,7 mill. kr, en økning med 172,7 mill. kr. Endring i pensjonsmidler utgjør 73,6 mill. kr.

Anleggsmidler - tall i hele tusen	2020	2021	2022	2023	2024
Faste eiendommer/anlegg	778 653	813 055	823 207	837 685	919 695
Utstyr/maskiner/transportmidler	28 393	36 884	38 852	48 705	56 377
Utlån	64 175	69 261	83 511	100 940	108 207
Aksjer og andeler	278 231	280 760	282 478	284 359	286 566
Pensjonsmidler	907 695	905 633	966 414	1 048 260	1 121 844
Sum	2 057 148	2 105 593	2 194 461	2 319 950	2 492 690

Utlån består av utlån til Trysil kommune Holding AS med 32 mill. kr, sosiale utlån og formidlingslån (startlån).

2.2.1.2.4. Gjeld

Kommunens samlede gjeld ble økt med 207,6 mill. kr. Kortsiktig gjeld ble redusert med 9,6 mill. kr, premieavvik gikk ned med 0,25 mill. kr, langsiktig lånegjeld ble økt med 135,5 mill. kr og pensjonsforpliktelsene økte med 81,7 mill. kr.

Den langsiktige gjelden, ekskl. pensjonsforpliktelser, har utviklet seg slik:

Gjeld - tall i hele tusen	2020	2021	2022	2023	2024
Langsiktig gjeld pr 1. januar	724 509	724 081	817 924	793 042	824 952
Formidlingslån (startlån)	43 595	48 650	56 944	68 383	104 093
Gjeld knyttet til selvkost (anslag)	340 519	340 318	368 066	356 869	329 981
Låneopptak	28 000	132 195	10 000	75 000	175 175
Ordinære avdrag	-27 336	-38 020	-33 176	-39 530	-35 381
Ekstraordinære avdrag/refinansiering	-1 093	-331	-1 706	-3 560	-4 290
Langsiktig gjeld pr. 31. des.	724 080	817 925	793 042	824 952	960 455
Langsiktig gjeld ekskl. selvkost mv	323 166	349 640	362 033	354 700	526 381
Ubrukte lån pr. 31. des.	13 338	86 566	44 843	43 947	93 002
Gjeld i kr. pr. innbygger	110 043	123 834	120 688	125 373	146 814
Gjeld i % av driftsinntekter	97,91 %	100,77 %	94,86 %	99,35 %	110,88 %

Ubrukte lånemidler pr 31.12.24 var på 93 mill. kr (hvorav 26,7 mill. kr startlån). Ved årsskifte hadde kommunen 146 814 kr i gjeld pr innbygger. Gjeld i forhold til driftsinntekter har gått opp til 110,9 %. Anbefalt norm for netto gjeld i forhold til driftsinntekter ligger på ca. 70-80 %, og Trysil kommune har i forhold til denne normen en høy gjeldsbelastning, men mye av gjelden blir betalt med gebyrer, viderefakturering og kompensasjon. I Trysil er denne delen merkbart større enn nabokommuner og vi er i mindre grad utsatt for renterisiko. Andelen VA investeringer over perioden 2010-2024 beregnes til 40-45 % av det totale lånebehovet vi har hatt for å dekke investeringsprosjekter.

Statsforvalteren og kontrollutvalget har tidligere uttrykt bekymring for kommunens høye langsiktige gjeld i forhold til driftsinntekter. Pr 31.12.24 var det om lag 434 mill. kr i gjeld knyttet til formidlingslån og investeringer i vann og avløp. Dette utgjør 45,2 % av samlet gjeld og betjenes med avdrag fra låntakere og gebyrinntekter innen vann og avløp (selvkost). I tillegg får vi rentekompensasjon for en del prosjekter innen skole, helse- og omsorg og kirke.

Formidlings lån/startlån er på 104 mill. kr (inkludert ubrukte startlånsmidler). Innen vann, avløp, slam, byggesak og oppmåling var det 330 mill. kr som dekkes med gebyrinntekter. Resterende gjeld er finansiert med ordinære driftsinntekter. Tilskuddsordningene knyttet til botilbud og skole dekker ikke 100 % av kommunens renter og avdrag. I den delen av låneporteføljen som ikke betjenes med tilskudd og gebyrinntekter ligger kommunens egenandel knyttet til disse investeringene.

2.2.1.2.5. Egenkapital

Trysil kommunes egenkapital i 2024 ble redusert med 30,3 mill. kr. Utvikling i egenkapital har sammenheng med investeringsnivået, avsetninger/bruk til/fra fond, årets regnskapsmessige resultat og beregningstekniske forhold knyttet til pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser.

Egenkapitalen er satt sammen av flere konti: fond, regnskapsmessig resultat og kapitalkonto. Utviklingen i de ulike egenkapitalkonti vises i tabellen nedenfor.

Egenkapital - tall i hele tusen	2020	2021	2022	2023	2024
Disposisjonsfond	15 298	30 451	39 211	40 875	2 120
i % av driftsinntekter	2,07 %	3,75 %	4,69 %	4,92 %	0,24 %
Bundet driftsfond	56 371	64 807	49 685	45 353	52 977
Ubundet investeringsfond	14 773	13 177	11 177	6 912	4 706
Bundet investeringsfond	13 232	14 616	9 856	9 361	11 148
Udisponert/merforbruk	-	-227	-	-	-3 403
Likviditetsreserve / endr. i regnsk.prinsipp	-7 485	-7 485	-7 485	-7 485	-7 485
Kapitalkonto	428 281	483 327	486 283	520 530	525 160
Sum	520 470	598 667	588 727	615 546	585 222

Kommunens totale beholdning av fond har blitt redusert med 31,6 mill. kr. Reduksjonen kommer fra bruk av kommunens fondsmidler, mest fra disposisjonsfond. Dette følger politiske vedtak for å balansere budsjettet og for å dekke inn bestemte prioriterte prosjekter.

Vi har hadde et regnskapsmessig merforbruk i 2024 på drift og regnskapet er dermed ikke gjort opp i balanse på bunnlinjen. Beløpet på 3,4 mill. kr må dekkes inn i 2025/2026 for å ikke havne på ROBEK listen. Investeringsregnskapet er gjort opp i balanse.

Inn i egenkapital er det en konto som heter kapitalkonto. På denne kontoen korrigeres egenkapitalen som følge av endringer i langsiktig gjeld, anleggsmidler og pensjonsforpliktelser. Sistnevnte forhold er en teknisk beregning som gjøres av aktuarer. Ettersom beløpet varierer relativt mye fra år til år og dette påvirker kommunens egenkapital relativt mye vanskeliggjør dette en korrekt vurdering/analyse av kommunens egenkapitalsituasjon.

2.3. Finansieringsanalyse – tall

	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Regnskap 2024
Tall i hele tusen						
Driftsinntekter:						
Brukerbetalinger	-23 150	-70 547	-78 037	-75 813	-81 072	-87 965
Andre salgs- og leieinntekter	-79 973	-29 804	-28 273	-30 756	-32 552	-32 796
Overføringer med krav til motytelse	-124 120	-152 982	-138 203	-123 287	-127 345	-137 518
Rammetilskudd	-237 715	-255 430	-265 140	-267 572	-271 088	-288 340
Andre statlige overføringer	-23 306	-15 302	-58 630	-74 071	-50 685	-50 321
Andre overføringer	-8 920	0	0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt	-174 031	-172 622	-195 317	-216 193	-213 657	-213 044
Eiendomsskatt	-38 171	-40 932	-46 182	-46 389	-47 541	-48 460
Andre direkte og indirekte skatter	-1 932	-1 932	-1 932	-1 933	-6 414	-7 755
Sum driftsinntekter	-711 317	-739 550	-811 714	-836 014	-830 354	-866 198
Investeringsinntekter:						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-2 794	-8 500	-7 458	-2 256	-645	-125
Andre salgsinntekter	-53	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-3 514	-8 233	-3 156	-3 157	-8 913	-8 127
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 691	-5 184	-4 772	-4 389	-7 443	-20 806
Statlige overføringer	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter og utbytte	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsinntekter	-15 053	-21 917	-15 385	-9 802	-17 000	-29 057
Finansinntekter:						
Renteinntekter og utbytte	-6 582	-10 268	-9 711	-14 276	-30 114	-30 725
Tap/gevinst Finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	1 609	-2 216	-2 175
Mottatte avdrag på utlån	-22	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på formidlingslån	-3 378	-3 532	-2 525	-4 964	-3 049	-6 288
Bruk av lån	-58 003	-51 711	-59 928	-51 724	-75 896	-126 120
Salg av aksjer og andeler	-242 447	0	0	0	0	0
Sum finansinntekter	-310 432	-65 511	-72 164	-69 355	-111 274	-165 307
SUM ANSKAFFELSE AV MIDLER	-1 036 802	-826 978	-899 262	-915 171	-958 629	-1 060 563
Driftsutgifter:						
Lønnsutgifter	418 468	404 569	421 010	437 553	453 561	474 009
Sosiale utgifter	96 285	83 685	89 449	96 402	97 008	112 716
Kjøp av varer og tj. som inngår i kom. tj.produksjon	160 556	166 125	175 930	207 296	187 451	199 999
Overføringer	52 230	50 420	64 840	63 312	52 849	63 114
Fordelte utgifter	-22 544	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	704 995	704 800	751 228	804 563	790 870	849 838
Investeringsutgifter:						
Lønnsutgifter	296	387	348	300	725	2 020
Sosiale utgifter	27	85	5	0	294	547
Kjøp av varer og tj. som inngår i kom. tj.produksjon	55 624	61 878	66 386	45 522	65 370	115 801
Kjøp av tjenester som erstatter kom. tj.produksjon	0	0	0	0	0	0
Overføringer	8 844	153	153	4 542	8 346	23 459
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-1 240	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	63 552	62 503	66 892	50 364	74 735	141 827
Finansutgifter:						
Renteutgifter og låneomkostninger	14 508	12 726	8 617	17 354	35 035	48 000
Avdrag på lån fra drift	22 440	27 336	37 990	33 126	39 447	35 351
Utlån i drift	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån fra investeringer	954	1 093	1 293	1 706	3 560	4 290
Utlån i investeringer	8 481	10 682	7 562	19 234	20 528	14 005
Kjøp av aksjer og andeler	244 373	1 797	2 529	1 718	1 881	2 206
Sum finansutgifter	290 755	53 634	57 992	73 139	100 452	103 853
SUM ANVENDELSE AV MIDLER	1 059 302	820 936	876 112	928 066	966 057	1 095 518
ANSKAFELSE - ANVENDELSE AV MIDLER	22 500	-6 042	-23 150	12 895	7 428	34 954
Endring i ubrukte lånemidler	28 132	-23 711	73 228	-41 724	-896	49 055
ENDRING I ARBEIDSKAPITAL	5 632	-17 669	96 378	-54 619	-8 324	14 101

2.3.1. Resultat

Netto driftsresultat, slik det kommer frem i kommuneregnskapet, beskriver resultatet av den økonomiske virksomheten i året som har gått. Hva det endelige resultatet blir til slutt, avhenger av størrelsen på avsetninger og bruk av tidligere avsetninger, de såkalte interne finanstransaksjoner, og hva som er planlagt brukt av driftsinntekter til finansiering av investeringer. Disse transaksjonene gjennomføres med utgangspunkt i netto driftsresultat. Netto driftsresultat kommer frem som differansen mellom summen av driftsinntekter, renteinntekter og avdrag på utlån på den ene siden, og driftsutgifter, renteutgifter og avdrag på lån på den andre siden. Netto driftsresultat gir uttrykk for om kommunens virksomhet i løpet av året har tært på egenkapitalen, eller om virksomheten har ført til at egenkapitalen har økt.

I tillegg til å sette søkelys på netto driftsresultat i beskrivelsen av den økonomiske situasjonen, er det viktig å ha kontroll på utviklingen i kommunens arbeidskapital. Denne gir et bilde av kommunens likviditetssituasjon. Det er viktig at den finansielle styringen er slik at arbeidskapitalen er stor nok til at kommunen kan betale sine forpliktelser til rett tid.

2.3.1.1. Netto driftsresultat

Trysil kommunes driftsregnskap for 2024 viser et negativt netto driftsresultat på 34,1 mill. kr.

Netto driftsresultats andel av de totale driftsinntekter utgjør -/- 3,94 % i 2024, og den anbefalte normen på dette er 1,75¹ %. Dette er et svakt resultat i seg selv og administrasjonen har ofte varslet om overskridelser ved diverse orienteringer i formannskapet. KOSTRA analyser viser at kommunen fremdeles driver for dyrt i forhold til kommunegruppas gjennomsnitt.

Netto driftsresultat	2020	2021	2022	2023	2024
Sum driftsinntekter - i hele tusen	739 550	811 714	836 014	830 354	866 198
Netto driftsresultat	4 957	23 589	-6 362	-2 668	-34 090
Netto resultatgrad	0,67 %	2,91 %	-0,76 %	-0,32 %	-3,94 %

Tabellen ovenfor viser hvor stor del av driftsinntektene som er igjen etter at driftsutgifter, renter og avdrag er dekket opp. Netto driftsresultat og netto resultatgrad er et uttrykk for kommunens evne til å frigjøre midler gjennom den løpende drift til avsetninger og/eller finansiering av investeringer (generasjonsprinsippet).

Netto driftsresultat 2024 ligger langt under den anbefalte normen på 1,75 %, og under vårt eget måltall på 1 %. Gjennomsnittet de fem siste årene er -1,44 % som er langt under den anbefalte normen. Vi må få mer balanse i vårt langsiktige resultat.

Noen forklaringer for det negative resultatet er skattesvikt, høy rente med høy lånegjeld, høy bruk av midler drift, i selvkostområder og øvrige tiltak. Tidligere har vi sett varierende resultater, og vi må bare fastslå at resultatene de siste 5 årene har vært for svake. Unntaket var 2021 med mye Koronatilskudd og ekstra midler fra Staten.

¹ Anbefalt norm fra Teknisk beregningsutvalg på netto driftsresultat er 1,75 %.

2.3.2. Nøkkeltall

2.3.2.1. Arbeidskapital

Differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles for arbeidskapital. En god regel er at kortsiktig gjeld ikke bør gå til finansiering av anleggsmidler. Arbeidskapitalen bør derfor ikke i noen tilfeller være negativ. Er arbeidskapitalen negativ, vil likviditeten normalt være svak, slik at den daglige drift vil oppleves som vanskelig. Endringer i arbeidskapital kan fortelle noe om utviklingen i kommunens likviditet.

Trysil kommunes arbeidskapital var pr. 31.12.24 på 153,1 mill. kr. Dette er den kapitalen som kommunen har til dekning av sine løpende betalingsforpliktelser. Arbeidskapitalen gikk opp med 14,1 mill. kr i løpet av 2024, mye pga. et stort låneopptak som bare ble brukt delvis.

Premieavvik inngår i arbeidskapitalen, dvs. under omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Trysil kommune hadde pr 31.12.24 bokført et netto premieavvik på 113,2 mill. kr, mot 124,5 mill. kr i 2023. Premieavvik er midler som kommunen skal avregne mot seg selv over 7-10 år. Andre utlån kommunen har, er plassert under anleggsmidler og er ikke med i beregning av arbeidskapitalen.

Det er anskaffet midler for 1 060,6 mill. kr, mens det er anvendt midler for 1 095,5 mill. kr, endring i ubrukte lånemidler er 49 mill. kroner. Beregninger av arbeidskapitalen ut fra balansen viser en økning på 14,1 mill. kr.

I neste tabell ser vi på endringer i arbeidskapital i 2020-2024.

Arbeidskapital - tall i hele tusen	2020	2021	2022	2023	2024
Omløpsmidler 01.01.	245 063	222 104	325 830	284 187	272 227
Omløpsmidler 31.12.	222 104	325 830	284 187	272 227	276 739
Endring i omløpsmidler	-22 959	103 727	-41 644	-11 960	4 512
Kortsiktig gjeld pr. 01.01.	121 866	116 576	123 925	136 900	133 264
Kortsiktig gjeld pr. 31.12.	116 576	123 925	136 900	133 264	123 676
Endring i kortsiktig gjeld	-5 290	7 348	12 976	-3 636	-9 588
Endring i ubrukte lån	-23 711	73 228	-41 724	-896	49 055
Endring i arbeidskapital	-17 670	96 378	-54 619	-8 324	14 101
Arbeidskapital 31.12.	105 527	201 906	147 286	138 963	153 063
Arbeidskapital i % av dr.inntekter	14,3 %	24,9 %	17,6 %	16,7 %	17,7 %
Arbeidskapital korrigert for akk. premieavvik, bundne fondsmidler og ubrukte lånemidler	-26 846	-34 231	-31 685	-84 214	-117 177
Arbeidskapital korrigert for akk. premieavvik, bundne fondsmidler og ubrukte lånemidler	-3,6 %	-4,2 %	-3,8 %	-10,1 %	-13,5 %

I arbeidskapitalen på 153 mill. kr er 113,2 mill. kr i akkumulert premieavvik, 93 mill. kr ubrukte lånemidler og 64,1 mill. kr bundne fondsmidler. Korrigerer vi arbeidskapitalen for premieavvik, bundne fondsmidler og ubrukte lånemidler er arbeidskapitalen negativ med 117,2 mill. kr.

Anleggsdekning

Anleggsmidler omfatter langsiktig plasseringer (aksjer, andeler og utlån) og varige eiendeler. Fordi disse anleggene har en langsiktig varighet, bør også finansieringen av anleggsmidler være varig og/eller langsiktig. Egenkapitalen er i seg selv en varig form for finansiering. Det samme er langsiktig gjeld. Vi ser her bort fra pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Finansieringsgrad 1 viser forhold mellom anleggsmidler (uten pensjonsmidler) og langsiktig finansiering (langsiktig lånegjeld og egenkapital). Kravet er at anleggsmidler må være finansiert av egenkapital og/eller langsiktig gjeld. Finansieringsgraden har denne utviklingen de siste fem årene:

Anleggsdekning	2020	2021	2022	2023	2024
Finansieringsgrad 1	0,92	0,85	0,89	0,88	0,89

Finansieringsgraden må være mindre enn 1 for at kravet skal være oppfylt, noe som kommunen tilfredsstiller.

2.3.2.2. Renter og avdrag

Rente- og avdragsprosenten viser hvor stor andel av driftsinntektene som må brukes til å dekke renter og avdrag på kommunens lån.

Renter og avdrag	2020	2021	2022	2023	2024
Renter og avdrag i % av driftsinntekter *	5,1 %	5,2 %	5,2 %	7,1 %	7,4 %
Netto rentekostnad i % av driftsinntekter	1,4 %	0,5 %	1,3 %	2,3 %	3,3 %
Avdrag i % av driftsinntekter	3,7 %	4,7 %	4,0 %	4,8 %	4,1 %

Rente og avdragsprosenten bør helst ikke overstige 7 % av driftsinntektene. Lånegjelden til kommunen er høy og en renteøkning (som er meldt) har den siste tiden endret dette bildet vesentlig.

Renter og avdrag	2020	2021	2022	2023	2024
Avdrag - i hele tusen	27 336	38 020	33 176	39 530	35 381
Netto rentekostnad - i hele tusen	10 263	4 404	10 476	19 199	28 586
Utbytter og gevinster/tap	-7 805	-5 312	-5 692	-16 341	-10 918
Langsiktig gjeld	724 081	817 924	793 042	824 952	960 455
Gjeld i forhold til driftsinntekter	97,9 %	100,8 %	94,9 %	99,3 %	110,9 %
Avdragsprosent ift langsiktig gjeld	3,8 %	4,6 %	4,2 %	4,8 %	3,7 %
Netto renteprocent ift langsiktig gjeld	1,4 %	0,5 %	1,3 %	2,3 %	3,0 %

Kommunens lånegjeld er høy og pr 31.12.2024 hadde kommunen **langsiktig gjeld som tilsvarte 110,9 % av driftsinntektene**. Dette er en økning fra 2023 med 11,6 %-poeng.

Betalte avdrag i 2024 i forhold til lånegjeld pr 31.12.2024 gir en gjennomsnittlig tilbakebetaling på 23,3 år, noe som er normalt med det som er realistisk avdragstid på de fleste lån.

2.3.2.3. Frie inntekter - skatt og rammetilskudd

De frie inntektenes andel av driftsutgiftene har variert noe mellom de enkelte år i perioden. Det samme har forholdet mellom skattedekningsgrad og rammetilskuddsgrad. At variasjoner er så vidt små, har bl.a. sammenheng med inntektssystemets inntektsutjevningselement. Dette betyr at kommuner som har skatt pr. innbygger under landsgjennomsnittet får kompensert deler av denne forskjellen løpende gjennom året.

Frie inntekter	2020	2021	2022	2023	2024
Skatteinntekter - tall i hele tusen	172 622	195 317	216 193	213 657	213 044
Rammetilskudd - tall i hele tusen	255 430	265 140	267 572	271 088	288 340
Eiendomsskatt	40 932	46 186	46 389	47 541	48 460
Øvrige frie inntekter	11 270	25 125	25 017	30 696	39 057
Sum frie inntekter - tall i hele tusen	480 255	531 768	555 171	562 983	588 901
Antall innbyggere 31.12	6 580	6 605	6 571	6 580	6 542
Skatteinntekter pr. innbygger	26 234	29 571	32 901	32 471	32 566
Frie inntekter pr. innbygger	72 987	80 510	84 488	85 560	90 018
Driftsutgifter - tall i hele tusen	721 936	785 480	839 514	835 032	889 195
Skatteinntekter i %	23,9 %	24,9 %	25,8 %	25,6 %	24,0 %
Rammetilskudd i %	35,4 %	33,8 %	31,9 %	32,5 %	32,4 %
Frie inntekter i %	66,5 %	67,7 %	66,1 %	67,4 %	66,2 %

Kommunens frie inntekters andel av driftsutgiftene ble stabil sammenlignet med 2020-2023. Utgiftsveksten de to årene har vært betydelig, hovedårsaken til dette er økning i antall årsverk delvis som følge av nye myndighetskrav, endrede/nye brukerbehov og lønnsvekst. Det å opprettholde tjenestetilbudet på samme nivå har vi oppnådd mye gjennom økte skatter og bruk av bundne fondsmidler.

Sum frie inntekter utgjorde 588,9 mill. kr i 2024, noe som er en økning på 16 mill. kr i forhold til 2023. Økningen i driftsutgifter var på 54,2 mill. kr. Det er ikke vanskelig å se at ubalansen er for stor. **For å sikre fremtidig økonomisk handlefrihet er det viktig å få bedre kontroll på utgiftssiden.**

3. Avvik mellom regnskap og budsjett

3.1. §5-4-Bevilgningsoversikter – drift

§ 5-4. 1.ledd, Bevilgningsoversikter – drift

	Note	Regnskap 2024	Justert budsj. 2024	Oppr. budsj 2024	Regnskap 2023
1	Ordinært rammetilskudd	-288 339 804	-285 841 000	-285 841 000	-271 088 337
2	Skatt på inntekt og formue	-213 043 660	-220 544 000	-220 544 000	-213 657 411
3	Skatt på eiendom	-48 460 170	-48 050 000	-48 050 000	-47 541 305
4	Andre generelle driftsinntekter	-39 057 239	-38 493 000	-38 493 000	-30 696 037
5	Sum generelle driftsinntekter	-588 900 873	-592 928 000	-592 928 000	-562 983 090
6	Sum bevilgninger drift, netto	569 941 912	571 471 708	551 762 604	523 263 313
7	Avskrivninger	39 357 849	35 210 000	35 210 000	44 161 897
8	Sum netto driftsutgifter	609 299 761	606 681 708	586 972 604	567 425 210
9	Brutto driftsresultat	20 398 888	13 753 708	-5 955 396	4 442 120
10	Renteinntekter	-19 397 321	-9 160 000	-9 160 000	-15 822 199
11	Utbytter	-8 743 128	-12 500 000	-12 500 000	-14 125 213
12	Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	5,14 -2 174 784	-	-	-2 215 884
13	Renteutgifter	47 983 150	27 551 396	25 051 396	35 020 754
14	Avdrag på lån	5,7 35 381 416	32 080 000	32 080 000	39 529 890
15	Netto finansutgifter	53 049 333	37 971 396	35 471 396	42 387 347
16	Motpost avskrivninger	-39 357 849	-35 210 000	-35 210 000	-44 161 897
17	Netto driftsresultat	34 090 372	16 515 104	-5 694 000	2 667 570
19	Avsetning til bundne driftsfond	17 327 774	3 875 000	3 875 000	8 051 413
20	Bruk av bundne driftsfond	-9 259 783	-7 890 000	-7 890 000	-10 582 010
21	Avsetning til disposisjonsfond	-	9 959 896	9 829 000	1 773 027
22	Bruk av disposisjonsfond	-38 754 888	-22 460 000	-120 000	-1 910 000
24	Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-30 686 897	-16 515 104	5 694 000	-2 667 570
25	Fremført til inndekning i senere år	3 403 475	-	-	0

Det ble et negativt avvik på frie inntekter med 4 mill. kr i forhold til justert budsjett, på grunn av skattesvikt sent på året. Summen som ble bevilget til drift har –igjen– vært høyere enn opprinnelig budsjett og dette er bekymrende. Bruken av disposisjonsfond var uforsvarlig høy i 2024. Vi måtte bruke netto 38,7 mill. kr av disposisjonsfondet, og i realiteten er fondet tomt, med unntak av 2,12 mill. kr som står til Raskiftet fond i 2025, fordi de var vedtatt i budsjettet for 2025. Det står nå et underskudd som fremføres til 2025/2026 og dette må inndekkes innen 2026 for å unngå at Trysil havner på ROBEK lista.

Kjernerdriften (SAD, OPPV, HEME, SAMF og FIN) gikk i pluss med 1,5 mill. kr, sammenlignet med vårt justerte budsjett, men hele 18,2 mill. kr i minus i forhold til opprinnelig budsjett. Dette viser at vi har utfordringer med å lage et godt opprinnelig budsjett. Mye av endringer kommer fra utviklinger i pensjonsberegninger og dette er vanskelig å budsjettere riktig.

Netto finansutgifter ble 17,6 mill. kr høyere, mest som følge av ekstra rentekostnader. Dette må også tas høyde for i økonomiplanen 2025-2028.

Disponeringer endte opp med 30,7 mill. kr i netto bruk.

3.2. §5-4 2. ledd, bevilgninger til drift.

Bevilget til drift				
Sektor	Regnskap 2024	Justert budsj. 2024	Oppr. budsj 2024	Regnskap 2023
1 Administrasjon, inkl. Kirkelig fellesråd	51 142 821	51 179 203	50 220 075	50 446 516
Avsetning/bruk bundne fond sektor SAD	200 000	-	-	-807
Avsetning/bruk av ubundne fond sektor SAD	-	-	-	-145 000
100 Sentraladministrasjon	51 142 821	51 179 203	50 220 075	50 446 516
2 Oppvekst og kultur	196 483 237	191 743 296	187 959 296	188 099 077
Avsetning/bruk bundne fond sektor OPK	-59 358	-110 000	-110 000	-622 857
Avsetning/bruk av ubundne fond sektor OPK	-1 357	-	-	-
200 Oppvekst og kultur	3 643 133	3 843 000	3 472 000	4 174 110
210 Grunnskolen i Trysil	99 617 581	95 712 298	101 005 298	102 493 159
211 Voksenopplæring	7 953 301	6 410 000	-	11 568
220 Barne- og Ungdomshelse	26 243 344	29 186 998	28 238 998	25 835 262
240 Barnehagene i Trysil	59 025 878	56 591 000	55 243 000	55 584 978
3 Helse og Mestring	286 755 846	287 674 412	265 916 234	288 979 164
Avsetning/bruk bundne fond sektor HEME	758 295	-	-	-1 133 546
Avsetning/bruk av ubundne fond sektor HEME	-90 000	-90 000	-	-50 000
300 Tjenestekontor	49 521 080	48 189 664	45 390 486	48 089 428
310 BOAK Trysil	88 865 971	87 490 323	81 451 323	89 146 497
320 Enhet funksjonshemmede	-	-	-87 000	-
340 Enhet hverdagsmestring	96 614 933	98 460 871	93 220 658	102 883 708
360 Enhet psykisk helse	21 971 508	22 127 871	20 295 871	21 569 143
370 Enhet legesenter/beredskap	22 033 904	22 612 720	18 126 720	19 154 015
380 Enhet rehabilitering	7 748 450	8 792 963	7 518 176	8 136 374
4 Samfunnsutvikling	82 783 954	88 586 103	74 695 999	77 471 767
Avsetning/bruk bundne fond sektor SAM	2 593 261	-3 721 000	-3 721 000	-5 024 526
Avsetning/bruk av ubundne fond sektor SAM	-5 642 338	-6 639 104	-120 000	-1 957 539
400 Forvaltningsavdeling	15 664 331	19 341 104	18 644 000	15 877 102
500 Samfunn	46 261 118	48 663 000	36 829 000	36 206 400
600 Bygg og eiendom	26 620 556	27 206 999	26 239 999	25 945 349
601 Vei, vann, avløp og septikk	-5 762 052	-6 625 000	-7 017 000	-557 084
8 Øvrig finans	-47 223 946	-47 711 306	-27 029 000	-81 733 211
Avsetning/bruk bundne fond sektor FIN	-	-	-	157 456
Avsetning/bruk av ubundne fond sektor FIN	-	2 750 000	2 750 000	-
800 Finans	-5 196 338	-0	-104 000	-4 203 586
850 Øvrige finansposter m.m.	-29 669 609	-35 353 306	-14 567 000	-63 571 625
851 Trysil kommuneskoger KF	-12 358 000	-12 358 000	-12 358 000	-13 958 000
SUM	569 941 912	571 471 708	551 762 604	523 263 313
Sum netto bruk/avsetninger bundne fond på sektorene	3 492 198	-3 831 000	-3 831 000	-6 781 735

3.3. §5-6 Økonomisk oversikt drift.

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art-drift

	Note	Regnskap 2024	Justert budsj. 2024	Oppr. budsj 2024	Regnskap 2023
1 Rammetilskudd		-288 339 804	-285 841 000	-285 841 000	-271 088 337
2 Inntekts- og formuesskatt		-213 043 660	-220 544 000	-220 544 000	-213 657 411
3 Eiendomsskatt		-48 460 170	-48 050 000	-48 050 000	-47 541 305
4 Andre skatteinntekter		-7 754 808	-7 909 000	-7 909 000	-6 413 878
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten		-137 517 542	-97 210 334	-100 978 000	-127 344 577
6 Overføringer og tilskudd fra andre		-50 321 452	-77 006 000	-71 495 000	-50 684 831
7 Brukerbetalinger		-87 965 261	-88 159 000	-88 159 000	-81 071 941
8 Salgs- og leieinntekter		-32 795 796	-32 585 000	-33 000 000	-32 551 906
9 Sum driftsinntekter		-866 198 493	-857 304 334	-855 976 000	-830 354 185
10 Lønnsutgifter		474 008 563	455 594 424	449 154 000	453 561 456
11 Sosiale utgifter		112 715 957	113 394 576	113 527 000	97 007 709
12 Kjøp av varer og tjenester		199 999 327	190 116 604	185 463 604	187 451 202
13 Overføringer og tilskudd til andre		63 113 693	76 741 438	66 665 000	52 849 348
14 Avskrivninger		39 357 849	35 210 000	35 210 000	44 161 897
15 Sum driftsutgifter		889 195 388	871 057 042	850 019 604	835 031 612
16 Brutto driftsresultat		22 996 895	13 752 708	-5 956 396	4 677 427
17 Renteinntekter		-21 981 501	-9 160 000	-9 160 000	-15 988 970
18 Utbytter		-8 743 128	-12 500 000	-12 500 000	-14 125 213
19 Gevinst/tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	5.14	-2 174 784	-	-	-2 215 884
20 Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter		47 999 709	27 552 396	25 052 396	35 034 640
21 Avdrag på lån		35 351 029	32 080 000	32 080 000	39 447 467
22 Netto finansutgifter		50 451 326	37 972 396	35 472 396	42 152 041
23 Motpost avskrivninger		-39 357 849	-35 210 000	-35 210 000	-44 161 897
24 Netto driftsresultat		34 090 372	16 515 104	-5 694 000	2 667 570
26 Avsetning til bundne driftsfond		17 327 774	3 875 000	3 875 000	8 051 413
27 Bruk av bundne driftsfond		-9 259 783	-7 890 000	-7 890 000	-10 582 010
28 Avsetning til disposisjonsfond		-	9 959 896	9 829 000	1 773 027
29 Bruk av disposisjonsfond		-38 754 888	-22 460 000	-120 000	-1 910 000
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-30 686 897	-16 515 104	5 694 000	-2 667 570
32 Fremført til indekning i senere år		3 403 475	-	-	-0

3.4. 1 – Sentraladministrasjon, inkl. Kirkelig fellestjeneste

Sentraladministrasjonen hadde i 2024 et negativt resultat med 163 618 kr. Sektoren er delt inn i 5 avdelinger/ansvarsområder. Nedenfor er en oversikt som viser de økonomiske netto resultatene for 2024 på hvert område. (disse tallene inkluderer avsetning og bruk av fonds)

Sentraladministrasjon	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Budsjettjustering	Justert budsjett	Avvik
Kommunikasjonsavdeling	7 164 217	6 984 075	178 000	7 162 075	-2 142
IKT-avdeling	11 607 105	11 147 000	344 000	11 491 000	-116 105
Rådmannens stab	17 441 874	16 154 000	298 000	16 452 000	-989 874
Økonomiavdeling	8 125 598	7 256 000	1 313 128	8 569 128	443 530
Personalavdeling	7 004 027	8 679 000	-1 174 000	7 505 000	500 973
Sum sentraladministrasjon	51 342 821	50 220 075	959 128	51 179 203	-163 618

Kommentarer:

Kommunikasjonsavdelingen:

Avdelingen består av servicetorg/sentralbord, kommunikasjon/politisk sekretariat og postmottak/dokumentasjonssenter. Publikums første møte med Trysil kommune er gjerne via hjemmesider, per telefon eller ved direkte henvendelse i skranken. Denne førstelinjetjenesten er meget viktig i forhold til service, kommunikasjon og kommunens omdømmebygging. I tillegg løser avdelingen en rekke fellestjenester for hele rådhuset.

Dokumentasjonssenteret:

Antall journalposter på dokumentasjonssenteret er stabilt høyt og noe økende på inngående brev de senere år. Dette avspeiler høyt aktivitetsnivå og kommuneadministrasjonens bevissthet på å dokumentere de avgjørelser som tas for å kunne ivareta rettssikkerheten, parterers innsynsrettigheter, sporbarhet, likebehandling og forskningsmessige behov i nåtid og framtid. Dokumentasjonssenteret betjener også kommunens felles postmottak. Dette gjelder både papirbasert og elektronisk post.

Nøkkeltall dokumentasjonssenteret

	2021	2022	2023	2024
Inngående brev	11.649	11.793	12.720	14.618
Utgående brev	11.359	11.993	10.821	10.840

Servicetorget:

Servicetorget har åpent 5 dager i uka kl. 10-15. Antall besøkende per dag kan variere fra en håndfull til 20-25 per dag. Antall mottatte telefoner på sentralbordet var 9 267 i 2024. Det er et snitt på 42 telefoner per dag og det viser at servicetorget er et viktig kontaktpunkt for publikum. Etter en sterk nedgang etter pandemien, har antallet stabilisert seg på samme nivå som i 2023.

I tillegg til å være kommunens ansikt og stemme utad, håndterer de ansatte på servicetorget et stort antall interne arbeidsoppgaver på rådhusets og kommunens vegne. All frankering i Trysil kommune kjøres på frankeringsmaskina på rådhuset. Portoutgiftene har de senere årene hatt en nedgang i takt med at digitale posttjenester har blitt mer utnyttet. Avdelingen jobber kontinuerlig for å redusere portokostnadene ytterligere, men beslutningen om å tilby månedsvise fakturering fra kommunen for kommunale avgifter kan påvirke portokostnadene negativt. Hvordan dette slår ut vil vise seg i 2025.

Portoutgifter (Kr.)

2021	2022	2023	2024
263 000	228 000	233 000	209 000

Politisk sekretariat og kommunikasjon:

Betydningen av å ha kompetente medarbeidere som kan gi faktabasert, koordinert og relevant kommunikasjon kan ikke underdrives. Det å møte publikum med respekt og forståelse og gi raske svar på henvendelser er helt avgjørende for kommunens omdømme og tillit blant befolkningen. Hjemmesidene er kommunens hoved-informasjonskanal og hadde i 2024 751 000 besøkende og 847 000 sidevisninger. Det er omtrent på nivå med foregående år og det viser viktigheten av å ha informative og funksjonelle hjemmesider. 63 % leser på mobil og 37 % leser på stasjonær pc.

Politisk sekretariat er et viktig bindeledd mellom politikk og administrasjon. Det kreves inngående kunnskap både om saksbehandlingsregler og lovverk. Sekretariatet håndterer henvendelser fra politikere og sørger blant annet for oppdaterte hjemmesider for alle råd og utvalg. I 2024 utarbeidet sekretariatet 88 møteinnkallinger og protokoller i forbindelse med politiske møter. Jobben innebærer også deltakelse i forberedelser til møter, administrering av politikernet, innhenting av presentasjoner, distribusjon på politikernet, utdrag av protokollene til politisk og administrativ leder før møtene, samt varsel om vedtaksoppfølging til saksbehandlere i etterkant av møtene. Politisk sekretariat streamet og redigerte i tillegg 34 politiske møtesendinger gjennom året.

IKT-avdeling: (SÅTE-IKT)

SÅTE sin reise til skyen "á la Ullensaker" ble utredet i 2022. Utredningen belyser i hvilken grad IKT-modellen som Ullensaker kommune har valgt, kan gi SÅTE-kommunene større fleksibilitet med fokus på innovasjon og utvikling. Alt dette ved ta i bruk fremtidsrettet teknologi og til riktig pris. I slutten av 2022 vedtok politisk ledelse i alle samarbeidskommuner om å fornye SÅTE-samarbeidsavtalen og starte prosjektet – SÅTE 2.0 - reisen til skyen.

I 2023 og 2024 ble alle tilgjengelige IKT-ressurser brukt til gjennomføring av prosjektet. Målet med prosjektet er å erstatte dagens lokale løsninger og ta i bruk skybaserte løsninger i alle ledd av organisasjonen. Samtlige ansatte tar i bruk Office 365 og Teams som er en samhandlingsplattform basert på Microsoft Public Cloud. De viktigste gevinstene er administrativ påvirkning på kommunens tjenesteutvikling, samt fleksibiliteten til å gjennomføre endringer ved behov. Ved utgangen av 2024 har 85 % av alle kommunalt ansatte har tatt i bruk den nye plattformen og ca. 80 % av fagsystemene er nå skybaserte.

For mer detaljert informasjon vises til den utvidete årsmeldingen for 2024 fra SÅTE-IKT.

Kommunedirektørens stab:

Avdelingen hadde et overforbruk på kr 989 874 kr. Det er utgifter til politisk aktivitet (kommunestyret og formannskapet) som sprakk mye i 2024.

Økonomiavdeling:

Avdelingen har et mindreforbruk på 443 530 kr. Avviket skyldes underbemanning ift. oppsatte bemanningsplanen. Dette er en bevisst innsparing for å se hvilke muligheter vi har på økonomi for å kutte en av stillingene på permanent basis.

HR-avdeling:

Ansvarsområdet har et mindreforbruk på 500 973 kr, mest pga. lavere brutto lønnskostnader som følge av vakante stillinger.

Mål og aktivitet:

Trysil kommune har valgt tre førende innsatsområder. Nedenfor er eksempler på hvordan sektoren i 2024 har jobbet innenfor disse områdene.

Attraktiv og fremtidsrettet

Sektoren har gjennom flere år arbeidet aktivt for å forsterke sine interne tjenester

- God informasjonsflyt på nett, via Sharepoint, Facebook, hjemmeside og andre kanaler.
- Kvalitativ god strømming av alle sentrale politiske møter på Kommune-TV.
- Forsterket innsats innen digitalisering gjennom SÅTE 2.0 prosjekt.
- Forsterking av vår interne styring og kontroll. Fra 2025 opprettelse av en avdeling for virksomhetsstyring.
- Lederutvikling i samarbeid med KS-Konsulent.
- Videre implementering av Framsikt for digitalisering av rapportering, budsjettering og økonomiplan.
- Innføring av nye ERP-systemet fra Visma, igangsetting fra 1.1.2025.
- Gjennom flere digitale møter klarer vi å imøtekomme krav om en grønnere hverdag. Med gode IKT verktøy blir dette lettere å gjennomføre.

Inkluderende og trivelig

- Det er i 2024 gjennomført medarbeidersamtaler i alle avdelinger.
- HMS arbeid i regi av HR avdelingen.
- Alle avdelinger har arbeidsmiljøgrupper bestående av avdelingsleder, verneombud og plasstillitsvalgte.
- Samskaping og inkludering forsterkes med god kommunikasjon mellom innbyggere og beslutningstakere. Derfor har kommunikasjonsavdelingen kontinuerlig fokus på informasjonsdeling og tilrettelegging.
- Vi tar vare på kirkene gjennom en riktig overføring av tilskudd til Fellesrådet. Dette ble oppjustert i 2024. Vi har god dialog med Fellesrådet om økonomi og investeringer.

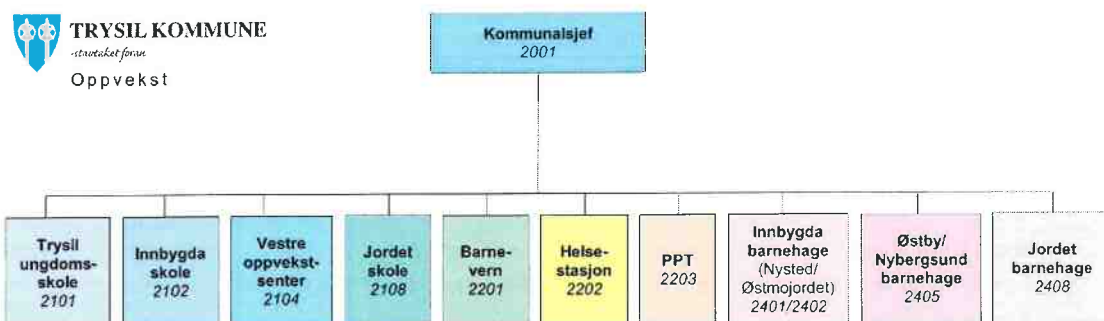
Skapende og kreative

- Vi tilbyr gode arbeidsvilkår og mener vi har et sunt arbeidsmiljø i Staben.
- Vi har jobbet målrettet med økt lederskap og gi lederne våre gode muligheter for å fremme initiativer til utvikling og nye innspill.
- Digitalisering er viktig for Staben og det jobbes hele tiden med prosjekter hvor vi fremmer nye teknologiske løsninger som tar oss videre inntil en digital fremtid.

3.5. 2 – Oppvekst

Kort beskrivelse

Sektor for Oppvekst består av barnehager, skoler, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), barnevernstjenesten, helsestasjon og administrasjonen med to rådgivere og kommunalsjef. Oppvekst samhandler tett med de andre sektorene, og deler av rådgiverstilling i oppvekst disponeres av kultur selv om den budsjettmessig ligger 100 % i stab Oppvekst.



Økonomisk resultat

Oppvekst	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Budsjettjustering	Justert budsjett	Avvik
Administrasjon Oppvekst	3 641 319	3 472 000	371 000	3 843 000	201 681
Grunnskole i Trysil	99 869 436	100 895 298	-4 318 000	96 577 298	-3 292 138
Voksenopplæring	8 001 301	-	5 435 000	5 435 000	-2 566 301
Barne- og Ungdomshelse	26 212 144	28 238 998	948 000	29 186 998	2 974 854
Barnehagene i Trysil	58 698 322	55 243 000	1 348 000	56 591 000	-2 107 322
Sum oppvekst	196 422 522	187 849 296	3 784 000	191 633 296	-4 789 226

Sektor for oppvekst har i 2024 avvik knyttet til lønn i forbindelse med pensjonsutgifter, arbeidsgiveravgift, samt vikarbruk. Avviket blir bare delvis kompensert med refusjoner for sykefravær og refusjoner fra andre kommuner for gjesteelever. Det ble også brukt noen midler fra bundne fond. Dette er midler som er avsatt i forbindelse med den statlige satsningen på kompetanseheving for særlig lærere i grunnskolen, og skal dekke store deler av vikarbehov i forbindelse med studier innenfor statlig satsning på kompetanse for kvalitet. Vi har hvert år ansatte som studerer innenfor denne ordningen, der vikarbehov bare delvis finansieres gjennom statlige tilskudd.

Voksenopplæring fikk også større utgifter, enn det var budsjettet med, knyttet til introduksjonsordningen/introduksjonslønn grunnet økt bosetting i tråd med politisk vedtak.

Barnehagene fikk en inntektssvikt pga. endret regelverk med lavere barnehagesats. Samtidig ble rett til gratis kjernetid i SFO utvidet, noe som medførte både flere brukere av denne tjenesten og inntektssvikt. Begge disse tiltakene ble bare delvis kompensert gjennom økt rammetilskudd.

Mål og aktivitet

Trysil kommune har følgende førende innsatsområder (vedtatt i kommuneplanenes samfunnsdel):

- Attraktiv og fremtidsrettet
- Inkluderende og trivelig

- **Skapende og kreativ**

Sektoren har i 2024 jobbet på følgende måte innenfor disse områdene (listen er ikke uttømmende, og er i hovedsak videreføring av tiltak fra 2023):

Attraktiv og fremtidsrettet

- Styrket samhandling på tvers av tjenestene gjennom samorganisering, felles møtepunkter og kompetanseheving. Det jobbes bevisst med tilrettelegging av samhandlingsarenaer og tverrfaglig samarbeid.
- Sektoren har prioritert tverrfaglig kompetanseheving knyttet til hvordan organisere et helhetlig tjenestetilbud til barn og unge. Arbeidsgruppe er i ferd med å avslutte sitt arbeid, og tiltak vil bli både administrativt og politisk behandlet i 2025
- Sektoren jobber videre med samlet kompetanseheving slik at vi bygger bred og robust kapasitet i tjenesten. Dette er fortsatt en del av et regionalt utviklingsarbeid støttet av regionale tilskuddsordninger og i tett samarbeid med universitets- og høyskolesektoren.
- Ferdigstilling av overordnet planverk i henhold til krav i barnevernsreformen, samt overgang til ny opplæringslov.
- Rekruttering av kompetanse har vært og vil fortsatt være krevende fremover. Sektoren merker utfordringer med å rekruttere rett kompetanse inn i forskjellige stillinger.
- Trysil kommune vedtok ny oppvekstmodell sommeren 2024 som legger føringer for hva som skal prioriteres og satses på innenfor arbeidet med barn og unge. Arbeid med tiltak er igangsatt og videreføres i 2025.
- Det har blitt tildelt barnehageplasser utover hovedopptak når det har vært rom for det i forhold til areal og bemanning.
- Innbygda skole er med i utdanningsprogrammet Erasmus.
- Det er fokus på digitale verktøy som pedagogisk virkemiddel i barnehage og skole
- Ungdomsrådet har vært aktive og har gitt innspill til saker både i kommunestyret og i flere plansaker.
- I barnevernet bidrar veileder i turnus til bedre tilpassede tiltak, økt fleksibilitet og tettere oppfølging av brukere. Med økte krav til hva som skal løses av kommunene, er det fortsatt behov for å se på flere slike stillinger, enten de ligger i barneverntjenesten eller andre steder i kommunen.
- Sektor for oppvekst jobber fortsatt med utvikling av interne støttesystemer på alle barnehager og skoler. Disse interne støttesystemene skal samhandle tett med øvrige støttetjenester i sektoren (barnevern, PPT og helsestasjonen). Dette arbeidet støttes faglig fra Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePU) og Læringsmiljøsenteret i Stavanger.
- Trysil ungdomsskole har videreført ressursteam som en modell for å ha kapasitet til å jobbe systematisk med skolevegring/ufrivillig skolefravær.

Inkluderende og trivelig

- Sektoren jobber felles med kompetanseheving i arbeidet med inkluderende opplæring.
- I barnehagene og skolene er det fokus på felles aktiviteter gjennom hele året, enten for hele enheten eller innad på grupper og trinn.
- Barnehagene og skolene jobber med overganger for å sikre inkludering og trygghet (mellom barnehage-hjem, avdelinger innad, fra en barnehage til ny barnehage, «ny i norsk barnehage» overgang barnehage skole, og overgang mellomskolene).
- Ungdomsrådet har gjennomført flere arrangement; UKM, Hold Trysil rent aksjon og Get Out Trysil.

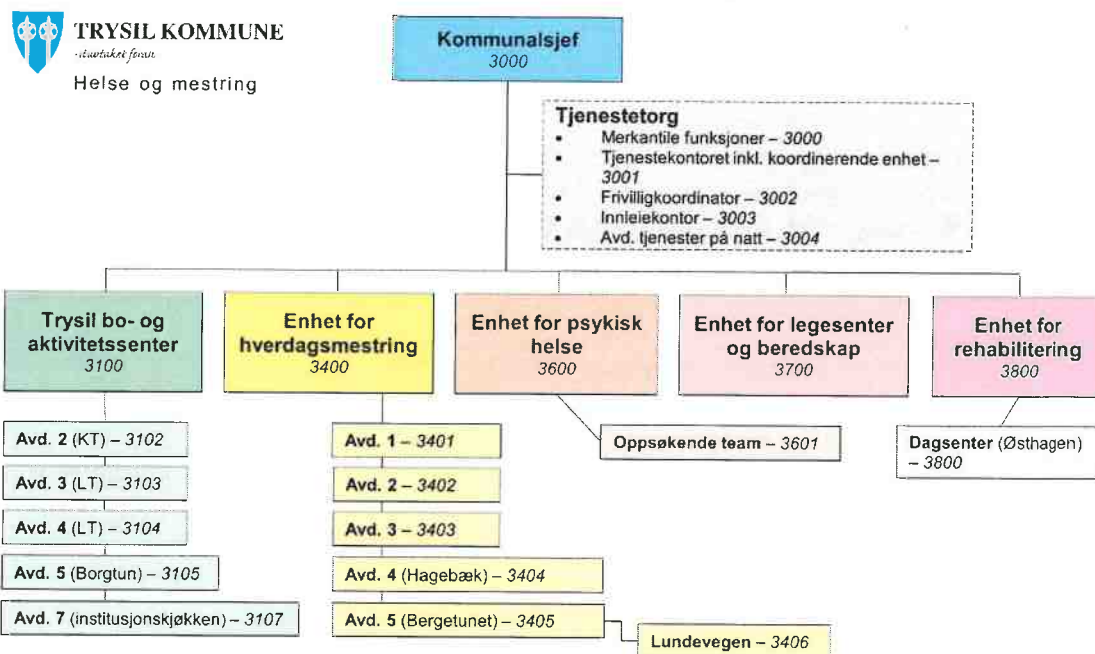
- Videreføring av tverrfaglig team for å støtte barnehagene i forebyggende arbeid/tidlig innsats
- Kursing rettet mot foreldre med systematisk bruk av International Child Development Programme (ICDP). Dette er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge.

Skapende og kreativ

- Det er ti barnehager i Trysil; fordelt på kommunale og private barnehager. Barnehagene har ulike profiler som friluft, livs- og tros-syn, kjedebarnhage, enkeltstående barnehage eller kommunal barnehage.
- I oppvekstsektoren er det 2 lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget og barnehagene har tatt imot praksiselever fra videregående og ungdomskolen.
- Det samarbeides fortsatt tett med andre enheter som eksempelvis bibliotek og kulturavdeling for å fremme kreativitet og skaperglede
- «Bygda mi» som felles prosjekt mellom skole og kultur ble videreført i 2024.

3.6. 3 – Helse og mestring

Sektor for helse og mestring har i 2024 hatt følgende organisasjonskart:



Økonomi

Det har vært et krevende økonomisk år i 2024, selv om det er et positivt avvik fra det justerte budsjett. Vi justerte budsjettene med 21,5 mill. kr. Mye av disse justeringene gjelder for pensjon og arbeidsgiveravgift, hvor det ble budsjettjustert for 10,6 mill. kr. Likevel betyr dette at behovet underveis har økt fra det opprinnelige anslaget med 11 mill. kr. Største delen av disse justeringer ligger på BOAK og legesenteret. Spesielt på legesenteret måtte vi justere lønn i større grad.

Helse og Mestring	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Budsjettjustering	Justert budsjett	Avvik
Tjenestetorg	49 507 864	45 390 486	2 799 178	48 189 664	-1 318 200
Bo- og aktivitetssenter (BOAK)	88 756 066	81 451 323	5 949 000	87 400 323	-1 355 743
Enhet hverdagsmestring	96 494 531	93 133 658	5 327 213	98 460 871	1 966 340
Enhet psykisk helse	22 489 995	20 295 871	1 832 000	22 127 871	-362 124
Enhet legesenter og beredskap	22 098 063	18 126 720	4 486 000	22 612 720	514 657
Enhet rehabilitering	8 077 621	7 518 176	1 274 787	8 792 963	715 342
Sum helse og mestring	287 424 141	265 916 234	21 668 178	287 584 412	160 271

De store avvikene knytter seg til følgende (sett i forhold til opprinnelig budsjett):

Økt tilskudd for særlig ressurskrevende tjenester	- 7 537 000
Underforbruk på fastlønn	- 3 628 000
Pensjon og arbeidsgiveravgift	10 916 000
Bruk av ekstrasjelp og overtid på grunn av høyt sykefravær, manglende vikartilgang og mange ledige stillinger	7 965 000
Avvik mellom sykelønnsrefusjoner og vikarutgifter	5 209 000
Merinntekt på brukerbetalinger	- 2 710 000

Mål og aktivitet:

Trysil kommune har valgt tre førende innsatsområder (vedtatt i Kommuneplanens samfunnsdel)
Nedenfor er eksempler på hvordan sektoren i 2024 har jobbet innenfor disse områdene.

Attraktiv og fremtidsrettet

Sektoren har hatt fokus på fag, kompetanseheving og utviklingsarbeid:

- Alle ufaglærte i sektoren har fått informasjon om veien til fagbrevet for meg. Alle som ønsket fikk individuell veiledningstime fra Trysil Videregående skole.
- Felles sykepleier turnus på BOAK er iverksatt.
- Vikarer blir brukt på tvers av avdelingene.
- Nye reviderte tjenestebeskrivelser for helse- og omsorgstjenester ble politisk vedtatt 19.11.24
- Alle arbeidslister i helse- og mestrings er lagt til tjenestekontoret
- Det har blitt gjennomført flere kurs dette året, blant annet innenfor kognitiv terapi, Innoagent som er et kompetanseprogram i praktisk innovasjonsarbeid, Velferdsteknologikonferansen, fagdager for VFT og brukerforum som omhandler Sensio og Jodacare.
- Mellomlederkonferansen ble gjennomført digitalt med alle lederne i sektoren
- Alle i enhet for hverdagsmestring i avd. 4 og 5 har vært på Tegn til tale kurs.
- Det er opprettet fagledernetverk i enhet for hverdagsmestring.
- Det er jobbet systematisk med boligprosjektet gjennom store deler av året.
- Helsedirektoratet har gjennomført tilsyn med rapporteringen på ressurskrevende brukere. Det var intet å bemerke.
- Vedtaksbaserte rengjøringsoppdrag er overført fra enhet for hverdagsmestring til renholdsavdelingen som et ledd i oppgavefordeling og bruk av rett kompetanse til rett oppdrag.
- Det er arbeidet spesielt med tjenesteinnovasjon, digitalisering, helseledelse og nærværarbeid.
- Prosjektet «Velferdsteknologi til barn, unge og voksne med medfødt eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelse», eller «Alle skal med», som vi kaller det, fortsetter i avdeling 4 og 5 med midler fra Helsedirektoratet. Brukerne er veldig fornøyde med deres digitale dagbok.
- FACT Sør-Østerdal er godt etablert som tilbud for brukere med omfattende behov. Trysil kommune har nå 8 brukere av 10 mulige i teamet. En søker er på vei inn. Samarbeidet med tjenestetilbudet i kommunen ellers er bra.
- «Treffpunktet» er en møteplass for sosialt fellesskap som startet opp i 2023. Tilbudet er et samarbeid mellom psykisk helse, frivilligsentralen og kulturavdelingen. De holder til i vestibylen i Hagelund hver onsdag fra kl. 15.30 -19.00. Tilbudet er jevnt godt besøkt i 2024, men det arbeides for å nå ut til yngre og nye brukere.
- Tjenestetilbudet til barn og unge er under utvikling. Det arbeides tverrfaglig for å få på plass et nytt planverk for hvordan man skal styrke det tverrfaglige samarbeidet i kommunen. Arbeidsgruppa har medlemmer fra psykisk helse, barneverntjenesten, helsestasjonen og byggende team.
- 2023/2024 ble betegnet som tidenes sesongåpning i Trysilfjellet, med mye snø og fantastiske forhold. Dette gir mulighet for mange aktiviteter og besøkende, som igjen medfører mye kontakt mot legevaktsentral med vurdering og rådgivning for legevakt. En videre vekst forutsetter en betydelig fagutvikling og kvalitetsheving, hvor kapasitet må vokse i takt med etterspørsel. Suksessfaktor er fortsatt at alle legetjenester er samlokalisert og at man arbeider i et felles journalsystem.

- Omregnet er det rundt 12.500 legevaktbesøk i løpet av året. Og for 2024 var det kun 4 klagesaker. 1 av disse ble meldt til Helsetilsynet av oss selv for vurdering, og avsluttet hos stasforvalteren. 1 sak kun vurdert her for å melde. Det har vært 1 mediesak, som ikke fikk ytterligere konsekvenser, og 1 sak avsluttet jfr. rutiner ved Sykehuset Innlandet.
- Rekruttering av leger til legevakt er fortsatt godt dekket, og stadig søker nye dyktige og erfarne legevikarer ønske om å arbeide i Trysil kommune.
- Egen legevaktsentral vurderes fortsatt som nødvendig jfr. forsvarlighet med samarbeid mot legevakt.
- Trysil kommunes demografi med flere eldre sammen med økt turisme, må sees som en styrke for hverandre. Turismen med mange legevaktbesøk medfører en godt kompetent/erfaren legevaktavdeling som kommer egne innbyggere til gode (på både akuttmedisinske tilstander og skader).
- Når det gjelder fastlegeordningen dekker våre fastleger kommunens behov for listeplasser (behov 6284 og 6300 plasser – venteliste kan skapes av ønske om bytte av fastlege).
- Det har i løpet av året vært stort fokus på å legge til rette for å skape selvstendighet, mestring, aktivitet og deltagelse for innbyggerne i Trysil kommune, slik at de får økt livskvalitet og kan bo lengst mulig hjemme. Som ett ledd i dette er det søkt på 9293 enheter med hjelpemidler fra NAV, og 291 hjemmeboende benytter seg av VFT-hjelpemidler.
- Arbeidsrettet rehabilitering (ARR) ble iverksatt i 2024: Kommunalt ansatte som står i fare for å bli sykemeldt eller er sykemeldt får i en periode på 8-10 uker tilbud om undervisning, undersøkelse/samtale med fysioterapeut, gruppetrening og tilbud om kognitiv samtale. Oppfølging etter 3, 6 og 12 mnd. Vi ser en større interesse fra ansatte i sektor for helse og mestring for å benytte seg av tilbudet, og det har vært økt deltagelse og mere stabilitet i gruppene.
- Enhet for rehabilitering jobber systematisk i samarbeid med 2 avd. på BOAK og tjenestekontoret for å skape bedre flyt og mere effektive tjenester for innbyggere med vedtak om rehabiliteringsplasser. Vi har evaluert rullerende vedtak – behov/hyppighet, kriterier for plass og innhold i oppholdene.
- Avdelingslederne er i våren 2025 ferdig med 4 års helseledelse.

Inkluderende og trivelig

- Det er i 2024 gjennomført medarbeidersamtaler i de fleste avdelinger.
- Alle avdelinger som startet opp med nærværprosjekt «Jeg er mitt arbeidsmiljø» har jobbet videre med det gjennom hele året. Det har hatt mange fine og nyttifulle gruppeoppgaver og dialoger om hva som er viktig for å oppleve et godt arbeidsmiljø.
- Alle avdelingene har egne arbeidsmiljøgrupper.
- Tilsyn fra arbeidstilsynet angående vold og trusler avdekket behov for systematisk opplæring. Det er iverksatt opplæring av ressurspersoner i alle personalintensive avdelinger. Ressurspersonene har hatt opplæring av andre ansatte gjennom året.
- BOAK har en aktivitetskalender som gir oversikt over ulike aktiviteter. Tovertafel brukes fast en dag i uka og fungerer ut ifra nivået til pasienten. Borgtun har kjøpt inn et stort nettbrett som brukes til spill med pasientene.
- Det er innkjøpt Yetitablett på dagsenteret for hjemmeboende personer med demens. Fungerer som et stort nettbrett/TV.
- I langtidsavdelingene ved BOAK har man hatt besøk av elever fra ungdomsskolen i arbeidslivsfag. Disse har vært med på aktiviteter i avdelingene. Langtidsavdelingene har hatt en elevbedrift fra 10 klasse som har vært med på aktiviteter i avdelingen.

Skapende og kreative

- Hukommelsesteam og kreft/palliasjonsteamet fortsetter med pårørendeskoler. De har mange påmeldte, og ulike instanser er inne og har foredrag om ulike temaer. Tilbakemeldingene er gode, og dette er tiltak som det er viktig å videreføre.
- Kreft/palliasjonsteamet har hatt fagdager for høgskolegruppa i hele helse- og mestring. Dette var en stor suksess, og tilbakemeldingene var positive. Dersom det blir bevilget midler videre, er det ønskelig å ha lignende fagdag for pleiemedarbeidere i helse- og mestring. Fagdag for helsefagarbeidere ble utført i 2024.
- Med til tider høyt fravær i sektoren må en kunne se løsninger på tvers av avdelinger. Innleiekontoret har tilgang til alle turnuser og bidrar med gode forslag til løsninger
- Fra press til suksess: Det er et prosjekt som gjennomføres i langtidsavdelingene på BOAK. Målet er å etablere en samarbeidsmodell for et mer inkluderende arbeidsliv. Samarbeidspartner i prosjektet er Helse INN, NAV og TEPAS. Det jobbes fortsatt med dette da dette ikke ble ferdig i 2024.
- Gjennom prosjektet fra press til suksess testes det ut medisindispensere og bleiesensorer i langtidsavdelingene med gode resultater så langt.
- I Enhet for hverdagsmestring deltar man i et læringsnettverk i regi av KS. Målgruppen er mennesker med utviklingshemming/tilrettelagte tjenester. Målet med nettverket er at kommunen skal få mer innsikt i egen ressursbruk og kvalitet på tjenestene. Læringsnettverket startet opp i februar 2024 og skulle egentlig ha vært ferdige i februar 2025. Det blir dog først ferdig til sommeren 2025. Vi utarbeider en tjenesteanalyse som både beskriver og analyserer ressursbruk, dekningsgrader, enhetskostnader og kvalitet. Vi skal avslutte med en konkret utviklingsplan med mål og tiltak for videreutvikling av tjenestene.
- Rusta for fremtiden, avsluttet i januar.
- Det er kjøpt inn 3 el-sykler til enhet for hverdagsmestring til bruk i tjenesten i stedet for bil sentrumsnært.
- Det planlegges tiltak for å utvikle Trysil til å bli et mer demensvennlig samfunn
- Tryggest er innført – vern for risikoutsatte voksne
- Sektoren deltar i Bygdevekstprosjektet
- Det er tatt i bruk verktøy (Videoløsning fra NLA) for bedre vurdering på legevakthenvendelser med opplæring for alle ansatte på legevaktsentralen.
- "Alle skal med"- velferdsteknologi til barn, unge og voksne med medfødte eller tidlig ervervet funksjonsnedsettelse. Dette er et samarbeid mellom skole, bolig tjenesten og enhet for rehabilitering. Målet for prosjektet er å kunne levere fleksible velferdsteknologiske tjenester på en kostnadseffektiv måte.
- Arbeidsrettet rehabilitering: Tilbud fra enhet for rehabilitering til kommunale ansatte som står i fare for å bli sykmeldt eller er sykmeldt.

Arbeidet med å tilpasse aktivitet til økonomiske ressurser har hatt fokus gjennom hele året uten at man har lyktes med å komme i mål. Dette er et arbeid som er tidkrevende og krever involvering av alle ansatte. Det handler også om god informasjon og dialog med innbyggere og politikere. Det er en stor sektor som må tenke annerledes enn å fortsette på den tradisjonelle måten å yte helsetjenester på. Arbeidet med dette vil fortsette som en del av virksomhetsgjennomgangen som startet opp høsten 2023. Rapporten fra KS konsulentene ble brukt aktivt i budsjettarbeidet høsten 2024 og vil brukes i videre arbeid.

Sektorens ansatte er etter hvert blitt gode på å se helhet. Vi er opptatt av samarbeid som kan gagne den enkelte bruker og brukeren som enkeltindivid står sentralt. Videre ser vi mye på hvordan man kan bistå, slik at enkeltindividet kan utnytte sine ressurser på best mulig måte for å LEVE hele livet.

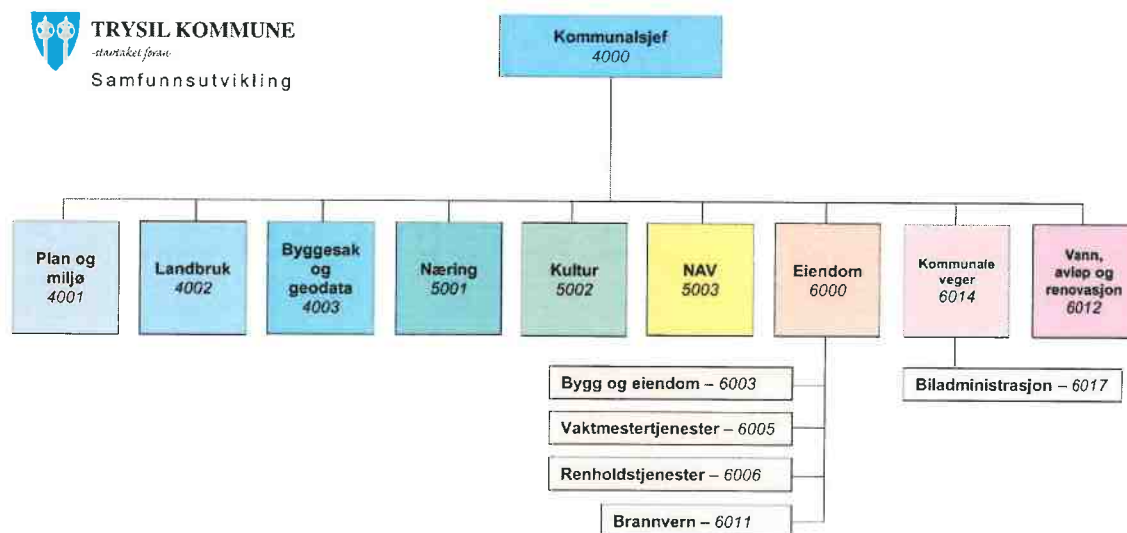
3.7. 4,5,6 – Samfunnsutvikling

Kort beskrivelse:

Samfunnsutvikling er en lovpålagt oppgave for kommunene, og handler om å utvikle gode og velfungerende kommuner, der innbyggere, næringsliv og besøkende ønsker å være. Det er mange elementer som er viktige for utvikling av gode lokalsamfunn, som tilgang på arbeid, tjenester, boliger, infrastruktur, kulturopplevelser, friluftsliv og et godt fysisk og sosialt inkluderende nærmiljø.

Sektoren besto i 2024 av følgende avdelinger:

- Plan og miljø
- Byggesak og geodata
- Eiendom
- VA
- Veg
- Næring
- Landbruk
- Kultur
- NAV



Sektoren er faglig bred og skal ivareta et stort spenn av oppgaver.

Landbruksavdelingen har mange forvaltningsoppgaver, men jobber også målrettet med å utvikle landbruksnæringen i kommunen. Plan og miljø har løpende håndtering av forvaltningssaker innen sine fagområder og har også ansvar for arealdelen av kommuneplanen. Gjennom strategisk planarbeid bidrar avdelingen med å tilrettelegge for utvikling av Trysil-samfunnet. Byggesak og geodata forvalter lovverk og planer, slik at det er mulig å igangsette byggetiltak. Fra 2021 er også eiendomsskatt inkludert i denne avdelingen.

Teknisk avdeling jobber med forvaltning, drift- og vedlikehold innen fagområdene: veg, vann, avløp og eiendom (renhold og vaktmestertjenester). Avdelingen ble delt i tre i 2024 i henholdsvis Eiendom, VA og Veg. Under eiendomsavdelingen ligger også renholds- og vaktmestertjenesten samt to prosjektledere.

Næring, kultur og NAV ble en del av sektoren fra medio 2022. Næringsavdelingen jobber utadrettet og aktivt mot næringslivet, behandler søknader, deltar i prosjekter og driver forvaltningsoppgaver innenfor sitt fagområde. Kulturavdelingen består av kultursjef, kultur- og idrettskonsulent, kulturhus, kino, BUA, kulturskole, bibliotek og ungdomsklubb. Avdelingen jobber aktivt med arrangement,

aktiviteter og tilrettelegging for trivsel, bolyst og gode stedskvaliteter. NAV består av en statlig og en kommunal del og består i tillegg til sine ordinære oppgaver av et boligkontor og en flyktningkonsulent.

I sektoren er det også en samfunnsplanlegger. Dette er en tverrfaglig stilling som har en viktig funksjon først og fremst i forhold til kommunens overordnede planarbeid, men bidrar også i det løpende arbeidet med øvrige planoppgaver og analyse- og strategisk arbeid. Denne stillingen ble besatt i mai 2024 og vil fra og med 2025 være plassert i plan- og miljøavdelingen.

I tillegg var det i 2024 en prosjektlederstilling for utbyggingsprosjekt innen helse, i tråd med boligplanen og en stilling knyttet til bygdevekst i sektoren.

Økonomisk resultat

I tabellen under vises resultat i regnskap, sammenlignet med budsjett for 2024 for de nevnte avdelinger. I samfunnsutvikling avsettes det fond (mest selvkost) og brukes det fond (næring, plan, selvkost, kultur/idrettsfond og landbruksfond). Dette gir resultatforskjeller på enkelte år. Hvis vi ser på netto forbruket etter avsetning/bruk av diverse fond, ligger dette for samfunnsutvikling på netto 79 734 877 kr. Før bruk/avsetning til og fra fond er dette 82 783 953 kr.

Vi ser dette tilbake i netto avsetning/bruk til/fra driftsfondene i 2024, som bidrar til et endret sluttresultat. Det er fondsmidler som avsettes/brukes, så det er ikke normale driftsutgifter, men påvirker likevel sluttsummen.

Samfunnsutvikling	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Budsjettjustering	Justert budsjett	Avvik
Samfunnsutvikling - Stab	2 284 508	2 611 000	144 000	2 755 000	470 492
Plan- og Miljøavdeling	5 135 210	5 505 000	171 000	5 676 000	540 790
Landbruksavdeling	4 535 864	4 589 000	272 000	4 861 000	325 136
Bygg og Geodataavdeling	4 067 370	5 562 000	241 000	5 803 000	1 735 630
Næringsavdelingen	909 967	1 352 000	67 000	1 419 000	509 033
Kulturavdelingen	14 215 535	14 837 000	385 000	15 222 000	1 006 465
NAV	24 008 020	18 924 000	4 732 000	23 656 000	-352 020
Eiendom	36 024 525	34 930 999	967 000	35 897 999	-126 526
Avdeling VA	-35 215 043	-39 016 000	246 000	-38 770 000	-3 554 957
Vegavdeling	23 768 921	21 560 000	146 000	21 706 000	-2 062 921
Sum Samfunnsutvikling	79 734 877	70 854 999	7 371 000	78 225 999	-1 508 878

Landbruksavdelingen har i 2024 et mindreforbruk på 325 136 kr i forhold til opprinnelig budsjett. Dette skyldes at ikke alle midlene avsatt til landbruksfond ble benyttet, samt at gebyrinntektene ble større enn budsjettet.

Kulturavdelingen hadde et mindreforbruk på 1 006 465 kr i 2024. Dette kan forklares med vakante stillinger og sykefraværsrefusjoner der det ikke har vært satt inn vikar, samt at det har kommet eksterne tilskuddsmidler og generelt nøktern forbruk. Kulturavdelingen har inntekter på billettsalg og kulturskolekontingenter.

Byggesak og geodata hadde et samlet mindreforbruk på 1 735 630 kr i forhold til justert budsjett. Høyere gebyrinntekter enn budsjettet, samt noe lavere lønnskostnader blant annet grunnet vakanser bidrar til dette. I tillegg er det samlet sett brukt mindre på drift enn det som var avsatt i årets budsjett.

Plan- og miljøavdelingen hadde et samlet mindreforbruk på 540 790 kr. Hovedårsaken er ikke fullførte prosjekter, slik som overvannsplan, oppstart områdeplan Turistsenteret og oppstart kommuneplanens arealdel. I tillegg er det ikke tatt inn vikarer under permisjoner ved avdelingen. Avdelingen har i tillegg hatt en stilling som arealplanlegger vakant siste halvdel av 2024, i påvente av nyrekruttering. En annen planstilling var også vakant siste del av året i forbindelse med sykmelding.

Eiendomsavdelingen hadde et underforbruk på rett under 600 000 kr. i forhold til justert budsjett. Av budsjettmessig interesse vil avdelingen trekke frem et overforbruk hos renhold på 870 000 kr. i forhold til opprinnelig budsjett. Dette skyldes at avdelingen ble tilført ansvar for renhold i private hjem i løpet av året som gikk i tillegg til økte kostnader og forbruk av papir og plast. Grunnet helhetlig økonomistyring på ledelsesnivå klarte Eiendomsavdelingen allikevel å komme inn med et lite underforbruk ved årsslutt som beskrevet ovenfor, godt hjulpet av husleieinntekter og reduserte strømkostnader på ansvar 6005 Vaktmestertjenester.

Næringsavdelingen hadde i 2024 et mindreforbruk på 509 033 kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak at avdelingen er frikjøpt i 20% til prosjektet SITE Mobility, samt at flere små driftsprosjekter ikke har blitt gjennomført fullt ut som planlagt.

NAV har et merforbruk på 352 020 kr. Dette skyldes i hovedsak merforbruk på sosialhjelp (0,95 mill. kr) og tolketjenester (118 000 kr). Det er et mindreforbruk på lønn pga. vakante stillinger, og fordi det ikke er brukt vikarer ved permisjoner, noe som reduserer merforbruket. Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 18-66 år har økt fra 5,1 % i 2023 til 5,2 % i 2024. Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger ligger litt under gjennomsnittet for KOSTRA-gruppen, men har økt fra 2023.

Veg avdelingen hadde et merforbruk på 1 700 000 kr. Vi hadde en flomhendelse i september 2024 som gikk hardt utover mange av de kommunale vegene og infrastruktur knyttet til disse. Det ble i den forbindelse søkt om skjønnsmidler fra statsforvalteren i Innlandet og det ble innvilget 1 000 000 kr til Trysil grunnet naturskade. Dette tilskuddet er ikke lagt inn på vegbudsjettet, men plassert på finans, noe som da gjør at regnskapet til vegavdelingen viser 1 000 000 kr. mer i minus enn hva som er riktig. Vi hadde ellers mange brøyte tiltak i perioden januar- mars, som gjorde store innhugg i brøytebudsjettet. I tillegg fikk vi mange tiltak på både brøyting og strøing i november-desember.

VA har et minus som kan forklares med avsetning til fond på 6.1 millioner.

Mål og aktivitet

Trysil kommune har valgt tre førende innsatsområder i kommuneplanens samfunnsdel. Nedenfor er eksempler på hvordan sektoren i 2024 har jobbet innenfor disse områdene:

Attraktiv og fremtidsrettet

- Kultur jobber kontinuerlig for bosteds- og besøksattraktivitet gjennom ulike faste tiltak, som bibliotek, kulturskole, kino o.l., og gjennom ulike arrangement året gjennom
- Eiendom v/ vaktmestertjenesten

Vi fikk i 2024 to elever fra TRYVIS byggfag utplassert. Disse to byttet etter hvert fag fra tømmerlinjen over til byggdrifterfaget. Vi søkte og ble godkjent lærebedrift innen Byggdrifting. Begge elevene fikk kontrakt som lærlinger i vår avdeling, og dette fungerer veldig bra.

Renoverte/ oppgraderte flere boenheter

Byttet ut lamper til led – stor effekt på strømforbruk

Kjøpte inn drone med kamera som vi bruker til inspeksjon av solceller, tak/takrenner osv. Foreløpig er to ansatte i eiendomsavdelingen godkjente som dronepiloter av Luftfartstilsynet. Ledd i digitalisering og robotisering.

- Eiendomsavdelingen gikk til anskaffelse av tre boliger: Slettmovegen 15 J og F (til boligkontoret) samt Liavegen 1 A (rekrutteringsbolig). "Lundeeiendommen" ble innkjøpt og leies ut til Menighetsbarnehagen og Korsbergsvegen 3 A (Kvea) ble ervervet for videreutvikling til blant annet museer og konferanse / selskapslokale og boligutleie. Tett samarbeid med boligkontoret for å finne boliger. I denne forbindelse er det også startet samspill med ny aktør på Bygdeberget/ tilvisning. Fortsetter i 2025.

Eiendom div. prosjekter

Montert solcelleanlegg på taket til SFO bygget, Innbygda barnehage ble påbegynt sommeren 2024, og er planlagt ferdig til barnehagesesongen 2025. Biblioteket fikk nytt tak med integrert solcelleanlegg, Moren salen fikk eget inngangsparti og kjøkkenkrok. Trysil Bygdetun fikk nytt administrasjonsbygg med kafe og uteterrasse. Fikk ny prosjektleder og Østhagen ble satt i gang.

Eiendomsavdeling v/ renholdstjenesten

Fokus på opplæring av forvaltningsprogrammet LAFT

Tester ut roboter i tjenesten med tanke på effektivisering og mindre fysisk belastning. Også her sett på mulighet for droner som hjelpemidler (vask av vinduer). Dette fortsetter i 2025 Tok over tjenesten renhold i private hjem

- Landbruksavdelingen fattet i 2024 totalt 1485 enkeltvedtak med totale utbetalinger på nær 83 millioner kroner.
- Gjennom virkemidler som Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) og Nærings- og miljøtilskudd i skogbruket (NMSK) bidrar Trysil kommune til en god forvaltning av miljø, naturmangfold og naturlandskap i landbruket.
- Landbruksavdelingen har også i 2024 jobbet for en mer stabil og bærekraftig løsning for veterinærordningen. Fra og med 01.01.24 har vi en 3-årig avtale for dagtidsordningen på plass og fra og med 01.10.24 har vaktordningen Trysil-Engerdal inngått avtale om 5 delt vaktordning (kveld, natt og helg). Også denne avtalen gjelder for 3 år.
- Veg-avdelingen har rustet opp flere grusveger og skiftet ut gatelysarmatur til led-armatur, asfaltert veger, vi har hatt bruinspeksjon og vi har hatt råtekontroll på alle gatelysstolper. Flommen i september laget en del skader, her ble alt av infrastruktur knyttet til veg avdelingen utbedret innen en mnd., det ble også søkt om skjønnsmidler fra statsforvalteren.
- VA har forberedt utbygging av renseanlegget for å øke kapasiteten slik at fremtidig behov skal dekkes samt utført løpende vedlikehold på eksisterende ledningsnett.
- Kommunen prioriterer innkjøp av el-biler til internt bruk.
- Byggesak har i 2024 fortsatt det påbegynte arbeidet med å redusere saksbehandlingstiden og bedre tilgjengeligheten. Det har også blitt benyttet en del tid på tilsyn og ulovlighetsoppfølging.
- Byggesak behandlet i alt 185 byggesøknader dette året, og har fattet til sammen 338 vedtak. Det er stor variasjon i omfanget av de enkelte søknadene.
- Geodata tilrettelegger for bygging bl.a. ved opprettelse av eiendommer ved kart- og delingsforretninger. I 2024 ble det behandlet 64 rekvisisjoner om oppmålingsforretning.
- Plan- og miljøavdelingen har gjennom hele året jobbet med store og viktige plansaker som påvirker Trysils utvikling. Det ble varslet oppstart av arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel. Kommunestyret vedtok 5 reguleringsplaner i 2024, derav

sentrumsplanen som var et veldig stort arbeid og som gikk over flere år. Miljøforvaltningen har brukt mye tid på forvaltningsoppgaver knyttet til motorferdsel i utmark, spesielt oppfølging av snøskuterledene, klima- og energiarbeid og arbeidet med sertifisering av rådhuset som miljøfyrtårn. Innen vannforvaltningen har spesielt arbeidet knyttet til restaurering av nordre deler av Trysilelva og oppfølging av avvik ved mindre avløpsanlegg hatt prioritet.

- Næringsavdelingen koordinerte deltakelse fra Trysil kommune på Trysil videregående Yrkes- og utdanningsmesse, samt fasiliterte og gjennomført tre møter i Trysil rekrutteringsforum i 2024. Forumet ble bevilget 390 000 kroner avsatt på et disposisjonsfond til bruk for rekrutteringstiltak. Med disse midlene ble Rekrutteringsmessa 2024 og "Hematt 2024" arrangert. Rekrutteringsmessa ble arrangert for andre gang i februar 2024. Det deltok mer enn dobbelt så mange bedrifter som i 2023 og messen hadde over 100 besøkende. "Hematt" ble arrangert tirsdag i påskeuka med cirka 70 deltakere. Markus Neby var konferansier, og hadde laget egen Trysil-sang. Trysilbedrifter bidro med 40 000 kroner til arrangementet.
- Næringsavdelingen og landbruksavdelingen tilrettela for etablererkurs i samarbeid med Klosser Innovasjon. Kurset ble avholdt i lokalt i Trysil og i Elverum. Det deltok åtte etablerere fra Trysil, som i løpet av fem kurskvelder var med på en etablererreise mot i en forretningsplan.
- Næringsavdelingen forvalter salgs- og skjenkebevilgninger, og opplever stor pågang fra bransjen i form av spørsmål om alkoholloven, kontroller og søknader. Det er stor aktivitet både fra næringsdrivende, men også fra lag og foreninger. Totalt har fem personer gjennomført kunnskapsprøven om alkoholloven og 90 personer deltok på årets kurs i ansvarlig vertskap. Det ble totalt gjennomført 143 kontroller og tildelt 32 prikker for hendelser i 2024. Næringsavdelingen har fornyet alle salgs og skjenkebevillinger til den nye bevillingsperioden 2024-2028, og revidert de alkoholpolitiske retningslinjene for Trysil kommune for samme periode.
- Næringsavdelingen behandler søknader om serveringsbevillinger, og svarer ut spørsmål fra mattilsynet. Det behandles også en rekke søknader om endringer av styrer for serveringsbevillinger. To personer har gjennomført etablererprøven for serveringsvirksomhet i 2024. Trysil kommune ved næringsavdelingen fører også tilsyn med at registrerte salgssteder for tobakkvarer og tobakksurrogater til forbruker overholder kravene i tobakkskadeloven. Totalt ble det gjennomført 45 kontroller. Det ble registrert to avvik i 2024.
- Arbeidet med ny næringsplan 2025 – 2030 ble satt i gang med valg av prosessveileder og en fremdriftsplan med mål om å ha planen vedtatt i løpet av høst 2025. Ansvar for næringsplanarbeidet ligger hos næringsavdelingen og landbruksavdelingen.
- Trysil kommune har læreplassgaranti. I 2024 har næringsavdelingen lyktes med å gi alle som ønsker det et tilbud enten i form av en læreplass, eller en praksisplass i påvente av læreplass. Trysil kommune opprettet to nye læreplasser i byggdrifterfaget. Dette er et fag som det trolig vil bli mer og mer behov for i Trysil.
- Fra **Kraftfondet** gjorde næringsavdelingen tildelinger i tre saker og gav tilskudd til seks grendeutvalg. Ni søknader resulterte i avslag. Prosjektet SITE Mobility ble finansiert fra Kraftfondet, og næringsavdelingen ble delfinansiert med 1 263 000 kroner i 2024. Disponibel saldo i Kraftfondet ved utgangen av 2024 ble 3 199 921.
- Det ble ikke disponert midler fra **Industrifondet** i 2024. Etter tilbakeføring av to avsluttede prosjekter ble saldo 31.12. 2024 1 461 560 kroner. På grunn av merforbruket i Trysil kommune vil ikke disse midlene være disponible i 2025.
- Det ble ikke disponert midler fra **Næringsfondet** i 2024. Etter tilbakeføring av to avsluttede prosjekter og inntektsføring av kalkulatoriske renter ble saldo 31.12. 2024 790 073 kroner.

- Fra **Raskiftet-fondet** ble det bevilget finansiering av totalt 16 prosjekter for totalt 5 568 560 kroner i 2024. Dette er inkludert siste del av prosjektet med oppgradering av Søre Osen samfunnshus. Fondet finansierer sekretærfunksjon ved næringsavdelingen med 120 000 kroner. For 2025 er avsatt 2 000 000 kroner til bevilgninger.
- Samfunnsplanlegger har laget veileder for utarbeiding av kommunale planer som et verktøy for ansatte i kommunen som jobber med kommunedelplaner eller sektor- eller temaplaner. Det arbeides videre med hvordan dette skal implementeres i kommunens virksomhetsstyring gjennom Framsikt.
- Samfunnsplanlegger har utredet mulighetene for boplikt og for etablering av gondol mellom Trysil sentrum og Turistsenteret.
- Det arbeides med en ny byggeskikkveileder for Trysil sentrum som skal erstatte den gamle fra 2003. Ny byggeskikkveileder er med på å forme Trysil sentrum og skape attraktivitet.
- Bygdevekstavtale

Engerdal, Trysil, Våler og Åmot ble i 2023 valgt ut som en av fem piloter i regjeringens nye distriktspolitiske virkemiddel, *Bygdevekstavtaler*. Målet er å styrke rekruttering til helsesektoren og utforske nye løsninger for distriktskommuner.

Bygdevekstavtalen er en politisk vedtatt samarbeidsavtale mellom kommuner og statlige aktører. Den skal bidra til økt bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling.

Vår pilot har tre delmål:

1. Rekruttering, kvalifisering og utdanning
2. Mobilisering av arbeidskraftreserven
3. Bærekraftig boligutvikling

I 2024 har arbeidet fokusert på prosjektorganisering, valg av delmål og samarbeid med relevante aktører for å utvikle avtalen. Forslag til avtale ble levert Kommunal- og distriktsdepartementet i november 2024, med forventet politisk behandling i avtalekommunene, samt fylkestinget i februar 2025. Prosjektperioden varer til 2028.

Inkluderende og trivelig

- Biblioteket er en inkluderende og viktig møteplass i Trysil. Høye utlånstall og besøkstall viser at vi når bredt ut i befolkningen. Biblioteket låner inn bøker på ulike språk slik at flyktninger og innvandrere kan finne bøker på morsmålet sitt
- Idrettsfond, kulturmidler, kulturminnemidler og bokfond har bidratt positivt til frivilligheten innen kultur og idrett
- Det arbeides mye med forebyggende tiltak og tiltak for at alle skal med. Fritidsstipendet er et viktig virkemiddel for å oppnå dette
- Kulturskolen og UKM er viktige kulturarenaer for barn og unge, med god og bred deltagelse.
- Ungdomsklubben er en viktig arena og er godt besøkt av ungdommer.
- Sommerskole har vært gjennomført med ulike aktiviteter for barn, og gitt sommerjobb til elever/studenter.
- Det ble arrangert Velkommen til Trysil-møte våren -24 for flyktninger.
- BUA er et lavterskeltilbud for å få flere med i fritidsaktiviteter. BUA har høye utlånstall.
- Trysiliaden arrangeres årlig og er et viktig og inkluderende arrangement for mennesker med psykisk utviklingshemming.

- Skjæraasendagene presenterte et bredt kulturprogram over 10 dager på høsten
- Planavdelingen legger i sitt planarbeid til rette for møteplasser og friområder
- Landbruksavdelingen arrangerer årlig 4-5 bondekafeer. Dette er en viktig møtearena for våre aktive gårdbrukere.
- Næringsavdelingen ved næringssjefen og ordfører har besøkt alle grendeutvalgene i Trysil kommune. I 2024 ble Ljørdalen, Søre Osen og Søre Trysil besøkt.
- Næringsavdelingen initierte et prosjekt for å fremme det knutepunktet en nærbutikk er for grendene i Trysil. Nærbutikken selger ikke bare matvarer, men leverer også en rekke andre nødvendige tjenester til innbyggerne. Det ble laget en kortfilm om hver enkelt grend som viser butikken og tjenestene som leveres, og andre severdigheter i grendene. Filmene ble publisert på Trysil kommunes hjemmeside og på sosiale medier, og ble godt mottatt av innbyggerne.
- Oppfølging fra NAV og utbetaling av stønad har bidratt til at den enkelte flyktning har hatt muligheter til å delta/være inkludert i samfunnet
- Avdelingene i sektoren har stort sett lavt sykefravær og god trivsel på arbeidsplassen
- Sektoren har gjennom hele 2024 jobbet med Østhagen-prosjektet som i første fase handler om bygging av omsorgsboliger

Skapende og kreative

- Sentrumsprosjektet fortsatte i 2024 og har stimulert til samarbeid og utvikling i sentrum. Det ble gitt tilskudd til sentrumsarrangementer, samt gjort innkjøp av flere benker. Det ble bevilget midler til næringsutviklingsarbeid og jobbet med løsning for tilkobling for strøm ved arrangementer i Løkjavegen. Det ble også jobbet videre med forslag til torgløsning i Løkjavgen.
- Trysil er en av fire kommuner i SITE-samarbeidet (Sälen, Idre, Trysil og Engerdal). Det fjerde samarbeidsprosjektet - "SITE Mobility" går fra 2023-2026. Det jobbes det med innovative og bærekraftige mobilitetsløsninger som samkjøring, digitalisering, elektrifisering, bærekraftig sti-infrastruktur, utarbeide alternative forretningsmodeller for å gi god mobilitet samtidig som en reduserer av CO2-utslipp. Trysil har deltatt på lanseringen av samkjøringstjenesten Nabogo, som har vært en stor suksess. Mot slutten av 2024 ble det registrert ca. 800-1000 samkjøringer i Trysil kommune. Det ble også startet et arbeid med å etablere en grønn energistasjon for storbiler i Trysil.
- Aktivitetsparken Trysil-knuten ble åpnet i 2024: en nyskapende aktivitetsplass, badeplass og grillplass med Gapahuk ved Flomvollen i sentrum.
- Bl.a. gjennom Kontaktutvalgene for jord- og skogbruk bidrar Trysil kommune til skape gode møteplasser mellom kommunal forvaltning og private næringsaktører. Her diskuteres strategier for ulike statlige og kommunale tilskudd- og stimuleringsordninger for å sikre forutsigbarhet for landbruksnæringen
- Kommunens eget landbruksfond bidro i 2024 med vel 700 000 kroner til bla. Utbedring av 4 driftsbygninger. Dette skjer i samfinansiering med Innovasjon Norge.
- Trysil kommune deltar i prosjektet Klimavennlig stedsutvikling i hyttekommuner, et prosjekt i regi av Innlandet fylkeskommune
- Næringsavdelingen ved næringssjef var i 2024 på totalt 17 bedriftsbesøk. 14 utvalgte bedrifter sammen med ordfører, to gårdsbedriftsbesøk sammen med ordfører og landbrukssjef og et besøk hos skogsentreprenør sammen med ordfører og skogsjefen i Trysil kommune. Bedriftsbesøkene gir Trysil kommune gode statusoppdateringer, tid til å diskutere muligheter og utfordringer, samt å tydeliggjøre hva kommunen kan bidra med.

3.8. Samlede virksomhet (inkl. Trysil Kommuneskoger KF)

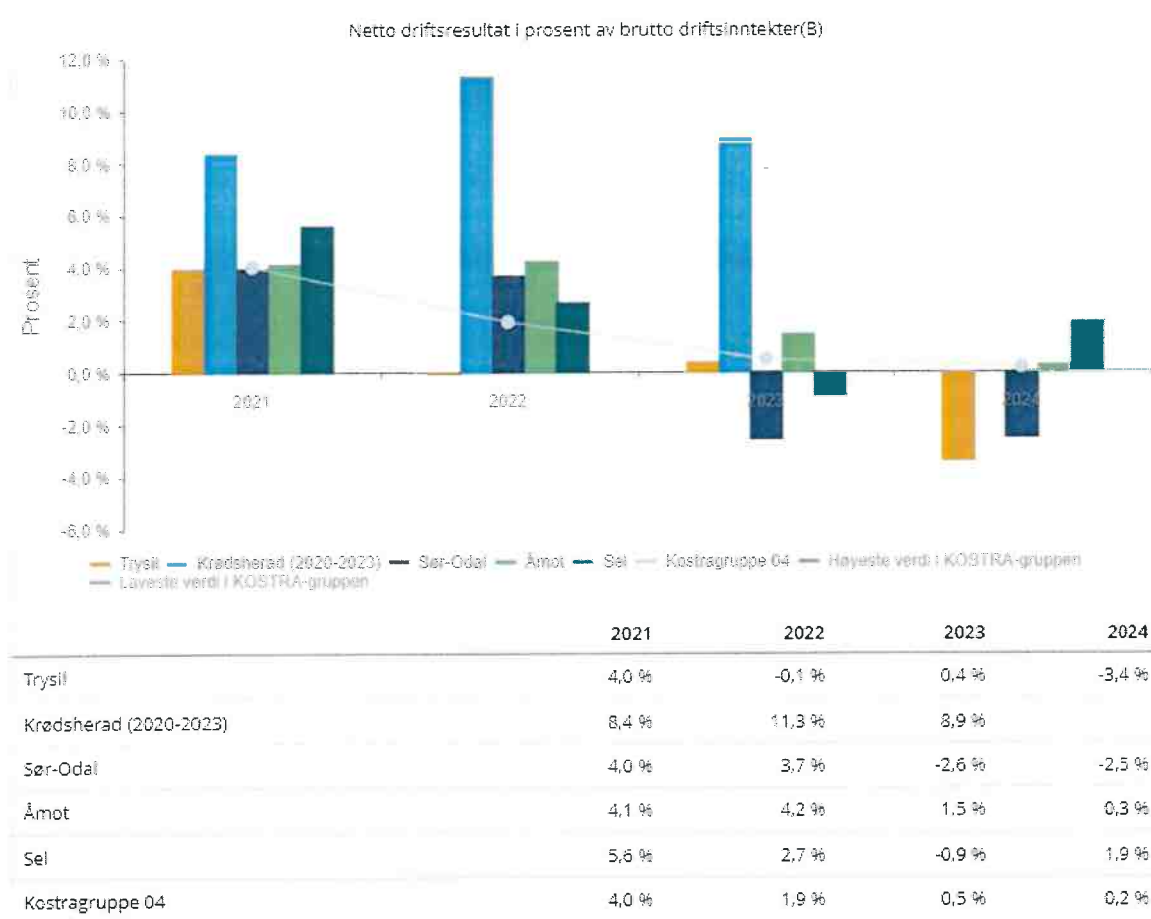
Kommunens samlede virksomhet inkluderer en kortfattet rapportering om forholdene for konsernet. Selv om kommunen rapporterer sine egne tall, håndterer SSB konserntallene som har mye betydning for generelle data, spesielt for:

- Netto driftsresultat
- Lånegjeld
- Disposisjonsfond
- Balansen

Ved å ta høyde for konserntallene, vil for eksempel netto lånegjeld pr. innbygger bli lavere, fordi Kommuneskoger ikke har lånegjeld.

Vi velger her å rapportere på de viktigste tallene for konsernet.

Netto driftsresultat konsolidert regnskap



Vi ser at netto driftsresultat blir bedre etter konsolideringen. Kommunen selv rapporterer minus 4 % som negativt netto driftsresultat. Inklusive Kommuneskoger blir netto driftsresultat 3,4 % negativt i forhold til driftsinntektene.

Trysil kommune har fått overført kr. 12 358 000 kr som årets utbytte fra Trysil Kommuneskoger KF. Utbetalinger til kommunen Påvirker Trysil kommuneskoger KF sitt resultat negativt i 2024.

Kommunen må tilstrebe å bli mindre avhengig av utbytte/overføringer fra Kommuneskoger KF. Det er langt fra sikkert at tømmerprisene blir like gode framover.

Fra Kommuneskogers egen årsmelding:

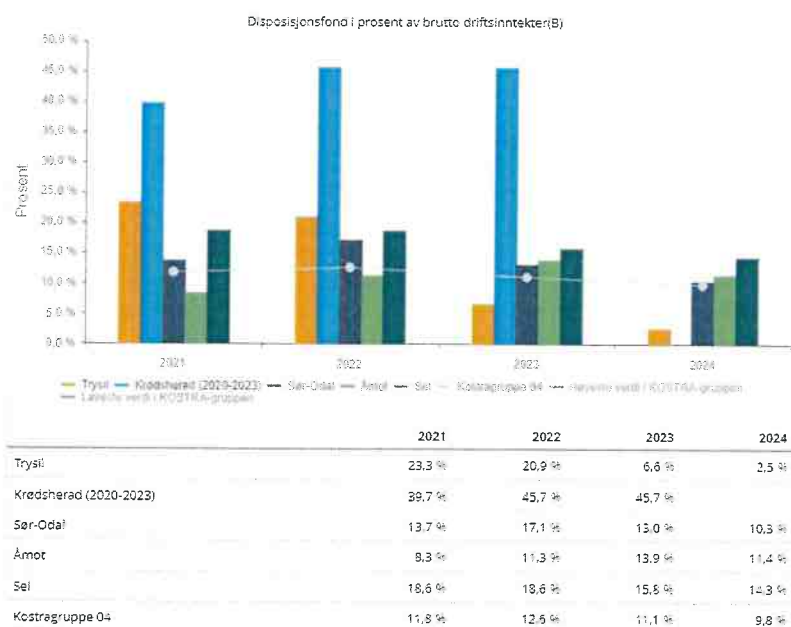
«Tømmerprisene har gjennom 2024 vært stigende sett mot 2023. Årsaken til de høye tømmerprisene er mangel på trevirke globalt. Selv om det bygges lite, er det fortsatt stor etterspørsel etter tømmer. Dette skyldes blant annet barkbilleutbrudd i Canada og Sentral-Europa og handelsboikotten mot Russland på grunn av Ukraina-krigen. Kronekursen er også en viktig faktor for det høye prisenivået. Den svake Krona gjør Norsk trelast svært attraktivt i eksportmarkedet»

«Etter bearbeidelse av ny skogbruksplan har det i 2023 blitt besluttet å redusere hogstkvantum på eiendommen til ca. 30 000 m³ i sluttavvirkning og 6 – 8 000 m³ i tynning. Det ble også som følge av et lavere fremtidig tynningsbehov besluttet å avvikle eget tynningslag. I 2024 har det blitt besluttet å redusere sluttavvirkningsvolumet ytterligere, vi anslår at forsvarlig avvirkning vil ligge i størrelsesorden 27 000 m³ inkludert tynning i året fram til 2032, som er første 10-årsperioden fra skogbruksplanen ble levert.»

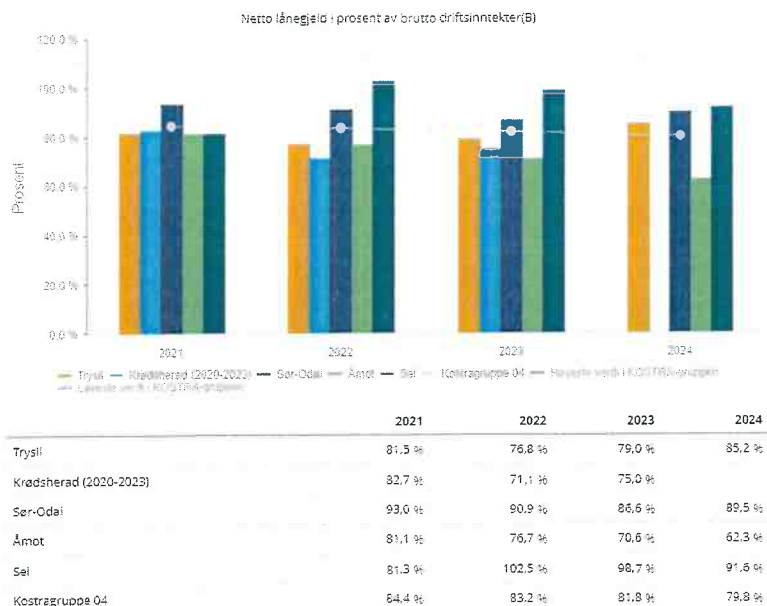
Disse kombinasjoner vil sørge for at man må justere det bidraget til kommunen som eier ned de kommende årene.

Disposisjonsfond

Inkludert Trysil Kommuneskoger KF, melder SSB om 2,5 % som disponible fondsmidler. Det påpekes at tallene ble feil tolket av SSB før 2023.



Netto lånegjeld



Her er det tydelig at konserntallene gir et mer positivt bilde enn kommunens egne tall. Kommunen selv har omtrent 110 % av driftsinntektene som gjeld, noe som går ned til 85 % ved å inkludere Trysil Kommuneskoger KF. De har ikke langsiktige lån.

Arbeidsmiljø:

Trysil Kommuneskoger KF hadde pr. 31.12.2024 totalt 6 ansatte, hvorav 3 i administrasjonen og 3 på hogstlaget. Tre ansatte har sesongarbeid med planting og ungskogpleie. Disse tre arbeider i Trysilfjellet i vinterhalvåret. I tillegg har 8 personer vært ansatt på tidsbegrensede arbeidskontrakter i løpet av 2024. Totalt var det i 2024 6,3 årsverk.

KF har rapportert om 2,9 % sykefravær i 2024.

Likestilling

Kommuneskoger har ingen ansatte kvinner, i styret er forholdet mellom menn og kvinner 60 % og 40 %. I sesongarbeid planting har vi hatt 2 jenter i plantesesongen.

Det tilstrebes likestilling i alle ledd.

Etisk standard

Trysil Kommuneskoger KF har etiske retningslinjer for styret, ansatte og tillitsvalgte og retningslinjene revideres hvert år og er tema på interne møter.

Vi har utarbeidet konsoliderte oversikter i regnskapsdokumentet for 2024.

Vi henviser for konsoliderte oversikter for drift, investeringer og balanse til detaljer i kommunens regnskapsdokument.

3.9. 850/851 – Øvrig finans og overføringer fra Trysil kommuneskoger KF

Det ble overført fra Trysil kommuneskoger KF som vi hadde budsjettert med, 12,36 mill. kr.

3.10. Investeringsregnskapet

I 2024 ble det investert i anleggsmidler tilsvarende 144 mill. kr fordelt på mange prosjekter. Det vises til regnskapsdokumentet når det gjelder detaljering av alle investeringsprosjekter gjennomført i 2024. Resultatet ble et forbruk i balanse.

Kommunens utfordringer er å finne finansiering av fremtidige investeringer. På grunn av allerede høy gjeldsgrad (gjeld – eks. Husbanklån- 110 % av brutto driftsinntektene) bør fremtidige investeringer tilstrebes finansiert av noe annet enn kun lån, for eksempel løpende driftsinntekter, overføringer fra egne selskaper eller investeringsfond.

Regnskapsforskrift og regnskapsstandard setter strenge krav til hva som kan føres i investeringsregnskap, kravet er bl.a. at kostnadene ved investeringene må være over kr 100 000,-, og har en økonomisk levetid på over tre år. Mindre prosjekter og reint vedlikehold/utskifting må innarbeides i driftsbudsjettet.

I 2024 vedtok kommunestyret en budsjettjustering av investeringsbudsjettet. Dette for å få mest mulig samsvar mellom regnskap og budsjett, men også for å kunne budsjettere opp igjen prosjekter som videreføres inn i 2025. Til tross for en del justeringer er det også prosjekter som har avvik mellom budsjett og regnskap.

3.11. Avvik mellom regnskap og budsjett – Investering

§ 5-5, 1.ledd, Bevilgningsoversikter – investering

Note	Regnskap 2024	Justert budsj. 2024	Oppr. budsj. 2024	Regnskap 2023
1 Investeringer i varige driftsmidler	139 174 444	214 331 000	173 646 000	73 832 617
2 Tilskudd til andres investeringer	2 652 875	-	-	902 881
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 206 387	2 200 000	2 200 000	1 881 188
4 Utlån av egne midler	0	0	-	0
5 Avdrag på lån	0	0	-	0
6 Sum investeringsutgifter	144 033 706	216 531 000	175 846 000	76 616 686
7 Kompensasjon for merverdiavgift	-20 805 690	-18 789 125	-18 869 125	-7 442 721
8 Tilskudd fra andre	-8 126 582	-9 084 000	-9 084 000	-8 512 823
9 Salg av varige driftsmidler	-125 000	-	-	-644 701
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	-	0
13 Bruk av lån	-112 114 504	-184 557 875	-142 792 875	-55 367 432
14 Sum investeringsinntekter	-141 171 776	-212 431 000	-170 746 000	-72 367 676
15 Videreutlån	14 005 386	40 000 000	40 000 000	20 528 081
16 Bruk av lån til videreutlån	-14 005 386	-40 000 000	-40 000 000	-20 528 081
17 Avdrag på lån til videreutlån	4 290 030	-	-	3 560 441
18 Mottatte avdrag på videreutlån	-6 288 009	-	-	-3 048 736
19 Netto utgifter videreutlån	-1 997 979	-	-	511 705
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	2 150 854	-	-	652 881
22 Bruk av bundne investeringsfond	-808 417	-	-	-1 148 273
24 Bruk av ubundne investeringsfond	-2 206 387	-4 100 000	-5 100 000	-4 265 324
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-863 950	-4 100 000	-5 100 000	-4 760 715
27 Fremført til inndeling i senere år (udekket beløp)	0	0	-	0

Linje 1: Brutto beløp investert i anleggsmidler i 2024. Inkl. mva.

Linje 2: Tilskudd til andres investeringer. (50 % av mva. kompensasjonsordning til Trysil Utmarkslag)

Linje 3: Egenkapitaltilskudd til KLP/endringer i aksjer og andeler (egenkapital KLP).

Linje 7: Kompensasjon mva.

Linje 8: Tilskudd fra andre kommuner til SÅTE investering, justering mva.

Linje 9: Salg av driftsmidler (tomter, biler)

Linje 13: Sees i sammenheng med linje 1 til 12. Totale låneopptaket til investeringer ble i 2024 på 112,1 mill. kr.

Linje 15-18: Startlån som videre utlån med avdrag, nye lån.

Linje 21-24: Avsetninger og bruk av fondsmidler, gjelder KLP egenkapital som ikke er lov å lånefinansiere. Avsetning til bundne fond på grunn av ekstraordinære innbetalinger på startlån.

Investeringsregnskapet ble i 2024 gjort opp i balanse.

4. Interkommunalt samarbeid hvor Trysil kommune er vertskommune

Trysil kommune er vertskommune for tre forskjellig samarbeid. Dette betyr at Trysil kommune har arbeidsgiveransvar for alle ansatte og er ansvarlig for å levere tjenester til egen kommune og samarbeidskommuner. I vertskommunens regnskap ligger også egne regnskap for hvert samarbeidsområde. De forskjellige samarbeidsområdene har forskjellige formål som er regulert med egne avtaler jfr. kommunelovens § 28. Avtalene regulerer økonomi, ansvar og myndighet, og kan ses på som en form for tjenesteavtale mellom kommunene. De tre samarbeidsområdene er:

SÅTE – IKT hvor formålet er å profesjonalisere IKT-tjenester – dokumentere og standardisere tjenester, harmonisere IKT-tjenester og fagapplikasjoner, tilrettelegge for uttak av kvalitative gevinster/stordriftsfordeler, samt tydeligere og mer effektiv styring og ledelse. Dette kommunesamarbeidet er mellom kommunen Stor-Elvdal, Åmot Trysil og Engerdal. Samarbeidet startet opp i 2002 og ble strukturert om til et vertskommunesamarbeid med virkning fra 1.1.2015.

Felles barnevernstjeneste hvor formålet er i sikre faglig og økonomisk bærekraft i utviklingen av barnevernstjenesten. Dette samarbeidet er mellom Trysil kommune og Engerdal kommune. Samarbeidet startet 1. oktober 2015.

Felles pedagogiske-psykologiske tjenester hvor formålet er å ivareta krav som opplæringsloven og andre lover stiller til kommuner. Dette samarbeidet er mellom Trysil kommune og Engerdal kommune. Dette er et samarbeid som har eksistert i mange år, og ble strukturert om til et vertskommunesamarbeid med virkning fra 1.1.2015.

Felles Legevaktsentral hvor formålet er å sikre at innbyggere i Trysil og Engerdal treffer kompetent akuttpersonell. Samarbeidet er mellom Trysil kommune og Engerdal kommune og startet 1. januar 2018.

5. Likestillingsredegjørelse for Trysil kommune

Likestilling handler om likeverd, like muligheter og like rettigheter.

Likestillingsarbeidet skal bidra til å bygge ned samfunnsskapte funksjonshemmende barrierer, og hindre at nye skapes. Diskriminering skjer når man usaklig forskjellsbehandler noen på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller andre vesentlige forhold ved en person.

Arbeidsgiver har en aktivitets- og redegjørelsesplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven som forplikter oss til å arbeide aktivt og målrettet for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Rapporteringen skal bidra til å avdekke eventuelle kjønnsmessige forskjeller og skaffe grunnlag for videre arbeid i tråd med aktivitetsplikten.

Lokale føringer for likestilling- og diskrimineringsarbeidet i Trysil kommune er derfor innebygd blant annet i sentrale styrende dokumenter som *Arbeidsgiverpolitikk i Trysil kommune*, *Etiske retningslinjer* og *Lønnspolitiske retningslinjer*. Verdier og tiltak som sikrer ikke-diskriminering og likestilling er integrert i alle disse styringsdokumentene. Videre er det flere lov- og avtalemekanismer som sikrer at det ikke forekommer diskriminering. Dette gjelder særlig i rekrutteringssammenheng gjennom kommunens ansettelsesprosedyre, men også gjennom tilretteleggingsaktivitet i eksisterende arbeidsforhold.

Partssammensatt utvalg er kommunens *likestillingsutvalg* og har i 2024 drøftet og behandlet blant annet heltids-, fraværs-, og rekrutteringsutfordringer.

5.0. Tilstand for kjønnslikestilling

Tilstanden for kjønnslikestilling er forbedret på mange områder gjennom 2024 sammenlignet med tidligere år. Samtidig er det noen indikatorer som går tilbake fra 2023.

Hovedtrekkene i kjønnslikestillingen i kommunen er:

- Kommunen fortsetter utviklingen mot en jevnere kjønnsbalanse i antall årsverk og ansatte.
- Det er mindre gap mellom heltidsandelen for kvinner og for menn – i praksis slik at det er flere og flere kvinner som jobber heltid, siden mennene har hatt en svak nedgang i sin heltidsandel de to siste årene.
- Kvinner lønn i prosent av menns lønn viser ingen tegn til lønnsdiskriminering i Trysil kommune.
- Kvinner og menn tar i større grad ut permisjoner og «sykt-barn»-dager mer kjønnsbalansert enn tidligere.
- Fravær for egen sykdom viser to utviklingstrekk i hver sin retning. For egenmeldinger ser vi at kvinner og menn beveger seg sakte mot mer forventet/lik fraværsomfang. For sykmeldinger er det motsatt, der har kvinner relativt sett mer fravær i 2024 enn 2023.

Tabell 1: Ansatt- og årsverksutvikling pr 1.12 hvert år

Årstall:	Ansatte				Årsverk			Endring i årsverk		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2021-2022	2022-2023	2023-2024	
Kvinner og menn	784	764	777		632	637	636	-0,9 %	0,5 %	-0,2 %
Kvinner	618	594	595		489	492	488	-0,8 %	-0,8 %	-0,8 %
Menn	166	170	182		145	146	148	-1,5 %	5,3 %	1,9 %

Kjønnsbalansen i kommunen fortsetter å utjevne seg i 2024. Fra å ligge stabilt rundt 79 % kvinnelige og 21 % mannlige ansatte i flere år frem til pandemiperioden, viser tallene nå at 76,6 % av de ansatte er kvinner og 23,4 % er menn.

Ser man på årsverk er utjevningen noe svakere men likevel merkbar. I 2023 stod kvinner for 77,3 % av årsverkene i kommunen, og i 2024 var tallet **76,7 %**. Dette forholdet endrer seg nå for første gang på flere år, og bevegelsen skjer altså i retning av større utjevning.

Går man videre ned på tjenesteområdene finner vi størst ujevnheter mellom kjønnene i barnehagesektoren. Deretter kommer sektor for Helse, omsorg og sosial samt Oppvekst og kultur, begge med rundt 80 % kvinnelige ansatte. Alle disse tre områdene viser en svakt utjevnende trend over de siste årene, men med en liten økning av kvinneandelen på oppvekst og barnehager i 2024. Sentraladministrasjonen har jevnest kjønnsbalanse, med 57,5 % kvinner.

Tabell 2: Kjønnsbalanse (ansatte) pr. tjenesteområde

Kjønnsbalanse (ansatte) per område	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Trend
Alle								
Kvinner	78,6 %	78,0 %	78,6 %	78,8 %	78,9 %	77,7 %	76,6 %	
Menn	21,4 %	22,0 %	21,4 %	21,2 %	21,1 %	22,3 %	23,4 %	
Administrasjon								
Kvinner	49,2 %	43,3 %	57,9 %	55,3 %	57,9 %	55,3 %	57,5 %	
Menn	50,8 %	56,7 %	42,1 %	44,7 %	42,1 %	44,7 %	42,5 %	
Børnehager								
Kvinner	100,0 %	100,0 %	98,4 %	96,9 %	96,7 %	96,6 %	96,3 %	
Menn	0,0 %	0,0 %	1,6 %	3,1 %	3,3 %	3,4 %	1,7 %	
Helse/pleie/omsorg								
Kvinner	84,9 %	83,8 %	82,9 %	83,4 %	82,6 %	82,5 %	82,6 %	
Menn	15,1 %	16,2 %	17,1 %	16,6 %	17,4 %	17,5 %	17,4 %	
Samferdsel og teknikk								
Kvinner	17,6 %	27,3 %	15,2 %	16,7 %	25,0 %	22,2 %	23,1 %	
Menn	82,4 %	72,7 %	84,8 %	83,3 %	75,0 %	77,8 %	76,9 %	
Undervisning								
Kvinner	80,4 %	79,9 %	79,6 %	81,4 %	81,3 %	78,8 %	80,0 %	
Menn	19,6 %	20,1 %	20,4 %	18,6 %	18,7 %	21,2 %	20,0 %	
Annet								
Kvinner	57,1 %	63,9 %	70,4 %	70,9 %	74,0 %	68,9 %	76,0 %	
Menn	42,9 %	36,1 %	29,6 %	29,1 %	26,0 %	31,1 %	24,0 %	

Kommunen har ingen konkrete målsettinger rundt kjønnsbalanse i årsverk eller antall ansatte. Det gjennomføres likevel tiltak for å øke andelen av det underrepresenterte kjønn der hvor det er åpenbar skeivfordeling. Lov og avtaleverk åpner for positiv særbehandling av det underrepresenterte kjønn når begrunnelsen er saklig, nødvendig og ikke uforholdsmessig inngripende overfor den som forskjellsbehandles. Slik særbehandling er en del av virkemidlene i rekrutteringsarbeidet, og vurderes konkret fra sak til sak ut fra situasjonen på det enkelte tjenestestedet.

5.1. Heltid og deltid

Heltid defineres ut fra summen av stillingsstørrelsene en ansatt har i kommunen.

Den svært gode utviklingen fra 2023 fortsatte dessverre ikke i 2024. Heltidsandelen går tilbake 2,2 prosentpoeng fra rekordhøye 57,3 % til **55,1 %**. Det er likevel en økning på over 3 prosentpoeng fra 2022. Ser man utviklingen over tid gir perioden 2018-2024 tilnærmet samme positive stigningstall som perioden 2018-2022. Det nasjonale tallet for kommuner er 60,2 %, opp 0,8 % fra 2023.

I Trysil kommunes arbeidsgiverpolitikk er et av hovedmålene *“Trysil kommune har en sterk heltidskultur (85 % av stillingshjemplene er 100 % stillinger)”*. Heltidskulturen måler altså noe annet enn andelen heltidsansatte, noe som er viktig å ha med seg i vurderingen av måloppnåelse. Gjennom å jobbe i to eller flere deltidsstillinger kan en ansatt oppnå 100 % samlet ansettelse (heltid) og man vil på denne måten ikke bidra til å nå heltidskulturmålet i arbeidsgiverpolitikken.

Målet sier derimot noe om at det er ønskelig - både i et arbeidsmiljø- og tjeneste-/brukerperspektiv – at man tilstreber stor kontinuitet gjennom størst grad av hele arbeidsforhold på ett arbeidssted. Heltidsarbeidet henger derfor sammen både med rekrutteringsarbeid, kompetanseutvikling og HMS-arbeid.

Tabell 3: Heltidsandel (ansatte)

Andel heltidsansatte	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Alle								
Begge	46 %	48 %	48 %	49 %	52 %	57 %	55 %	
Kvinner	42 %	44 %	44 %	45 %	49 %	55 %	53 %	
Menn	61 %	63 %	62 %	66 %	65 %	64 %	61 %	
Administrasjon								
Begge	74 %	73 %	74 %	79 %	84 %	79 %	83 %	
Kvinner	57 %	58 %	59 %	71 %	77 %	81 %	83 %	
Menn	90 %	85 %	94 %	88 %	94 %	76 %	82 %	
Barnehager								
Begge	39 %	38 %	41 %	52 %	58 %	61 %	62 %	
Kvinner	39 %	38 %	42 %	52 %	59 %	61 %	61 %	
Menn				50 %	50 %	50 %	100 %	
Helse/pleie/omsorg								
Begge	39 %	40 %	39 %	38 %	42 %	49 %	44 %	
Kvinner	39 %	40 %	39 %	37 %	42 %	50 %	45 %	
Menn	38 %	42 %	38 %	43 %	42 %	45 %	39 %	
Samferdsel og teknikk								
Begge	76 %	73 %	91 %	89 %	83 %	89 %	90 %	
Kvinner	33 %	50 %	100 %	100 %	89 %	100 %	100 %	
Menn	86 %	81 %	89 %	87 %	81 %	86 %	87 %	
Undervisning								
Begge	47 %	50 %	51 %	53 %	53 %	57 %	56 %	
Kvinner	44 %	48 %	47 %	49 %	48 %	53 %	53 %	
Menn	60 %	58 %	70 %	72 %	72 %	72 %	68 %	
Annet								
Begge	44 %	54 %	52 %	58 %	70 %	69 %	49 %	
Kvinner	33 %	41 %	42 %	49 %	59 %	58 %	48 %	
Menn	59 %	77 %	75 %	81 %	100 %	93 %	51 %	

Tabellene over viser at andelen heltidsansatte *over tid* er på vei opp i Trysil kommune, gjennom færre deltidsansatte, og flere heltidsansatte. Fra 2023 til 2024 er det imidlertid en reduksjon av andelen heltidsansatte for både kvinner og menn. Menn fortsetter en lengre nedadgående trend, og tallene er nå tilbake på 2018-nivå.

Deltidskartlegging 2024

Kommunen gjorde en kartlegging blant alle deltidsansatte i 2024. En slik kartlegging skal gjøres minimum annet hvert år, og skal gi informasjon om både frivillig og ufrivillig deltid, og eventuelt avdekke behov for tiltak for å forhindre ufrivillig deltid.

Begrepet ufrivillig deltid defineres i likestillings- og diskrimineringsloven som "Deltidsarbeid der stillingsinnehaveren ønsker og er tilgjengelig for å jobbe mer".

Undersøkelsen hadde lavere svarprosent enn hva man gjerne ønsker i slike undersøkelser. 22 % av deltidsansatte svarte på undersøkelsen, det utgjorde 62 av 279 deltidsansatte på tidspunktet.

Respondentene hadde likevel representative trekk med den samlede gruppa, både når det gjaldt aktuell stillingsprosent, kjønn, alder og sektortilhørighet. Hovedfunnene fra kartleggingen er:

- 18 % av respondentene falt inn under kategorien ufrivillig deltid.
- 82 % av deltidsarbeidende er fornøyd med sin stillingsprosent i dag eller er ikke tilgjengelig for å jobbe mer.
- Av de få som jobbet ufrivillig deltid, ønsket 1 av 3 å øke til heltid, mens 2 av 3 ønsket å øke til høyere deltidsstilling (og dermed gå fra ufrivillig til frivillig deltid).

Det kom ikke fram forhold som indikerer diskriminering eller forskjellbehandling i undersøkelsen.

Kommunedirektøren ser det som særlig viktig å få redusert den frivillige deltiden, altså de som kan jobbe i større stilling, men selv ønsker å jobbe redusert. Basert på tallene i undersøkelsen kan man si at selv om vi hadde innfridd alle ønsker hos dem som jobber *ufrivillig* deltid ville man i realiteten fortsatt sittet igjen med en svært marginal økning i heltid, ettersom de fleste uttrykker at de likevel ønsker å jobbe deltid.

Mange i denne kategorien jobber redusert og tar samtidig på seg ekstravakter slik at de i realiteten har høyere stilling enn avtalt. Dette oppleves på den ene siden et gode for den ansatte gjennom graden av fleksibilitet det gir, men utgjør på den annen side en utfordring for forutsigbarheten, kompetansesammensetningen og bemanningsplanleggingen for tjenesten.

5.1.1. Gjennomsnittlig stillingsprosent

Den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen for alle ansatte i Trysil kommune går noe ned fra 83 % til **82 %**.

For de som jobber deltid er den gjennomsnittlige stillingsprosenten ned 2 prosentpoeng til **60 %**, et tall som viser en viss nedgang over tid.

Ut fra tallene å dømme så skjer heltidsløftet primært blant dem med stillingsprosenter som ligger rundt eller over gjennomsnittet, slik at de gjenværende stillingene trekker *ned* gjennomsnittet over tid. Dette støttes av at det er en stor andel "nødvendige" småstillinger spesielt på helger innenfor pleie og omsorg, som da relativt sett blir vektlagt mer i gjennomsnittet når færre ansatte jobber deltid totalt sett.

Gjennomsnittlig stillingsprosent angis som summen av eventuelle delprosenter. Det tas ikke høyde for merarbeid/overtid eller vikariater ut over faste stillingsstørrelser. Vi vet at mange deltidsansatte i realiteten jobber mer enn sin faste stillingsprosent på denne måten.

Tabell 4: Gjennomsnittlig stillingsprosent (ansatte) – begge kjønn

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Hele kommunen							
Alle ansatte							
Begge kjønn	81 %	81 %	81 %	81 %	83 %	83 %	82 %
Kvinner	80 %	80 %	80 %	79 %	82 %	83 %	82 %
Menn	85 %	85 %	86 %	86 %	85 %	86 %	81 %
Deltidsansatte							
Begge kjønn	64 %	63 %	64 %	62 %	63 %	62 %	60 %
Kvinner	65 %	63 %	64 %	62 %	64 %	62 %	61 %
Menn	60 %	61 %	64 %	59 %	58 %	60 %	52 %

5.2. Likelønn

Tabellen uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for. Tallene justert for **stillingsgruppe** eller **stillingskode** bør brukes som mål på kjønnsforskjell i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg.

Tallene viser både den faste grunnlønnen og den faktisk utbetalte månedsfortjenesten (dvs. grunnlønn pluss tillegg som følge av ubekvem arbeidstid, vaktordninger o.l.).

Tabell 5: Likelønnsutvikling

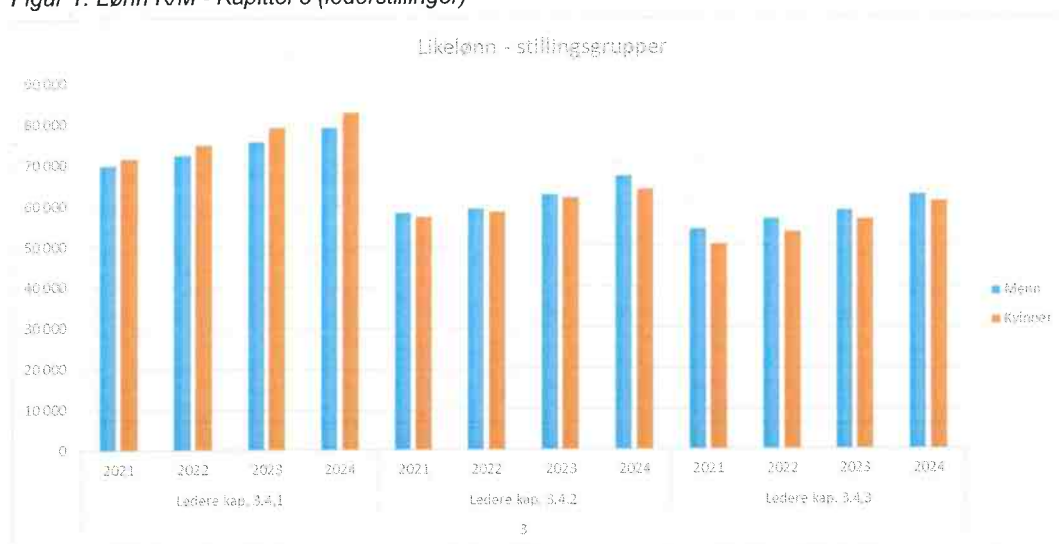
Justert for	Årstall					
	2022		2023		2024	
	Kvinnens månedsfortjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedsfortjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedsfortjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	98,6	98,0	98,4	97,9	97,4	97,2
Alder	98,6	98,0	98,4	97,9	97,4	97,2
Stillingsgruppe	99,1	98,8	99,9	100,0	98,6	98,9
Stillingskode	99,6	99,3	100,6	101,0	98,9	99,1
Utdanning	98,2	98,6	99,3	100,0	96,7	97,7

Tallet varierer over tid +/- 1 % rundt balansepunktet (100 %) for likelønn.

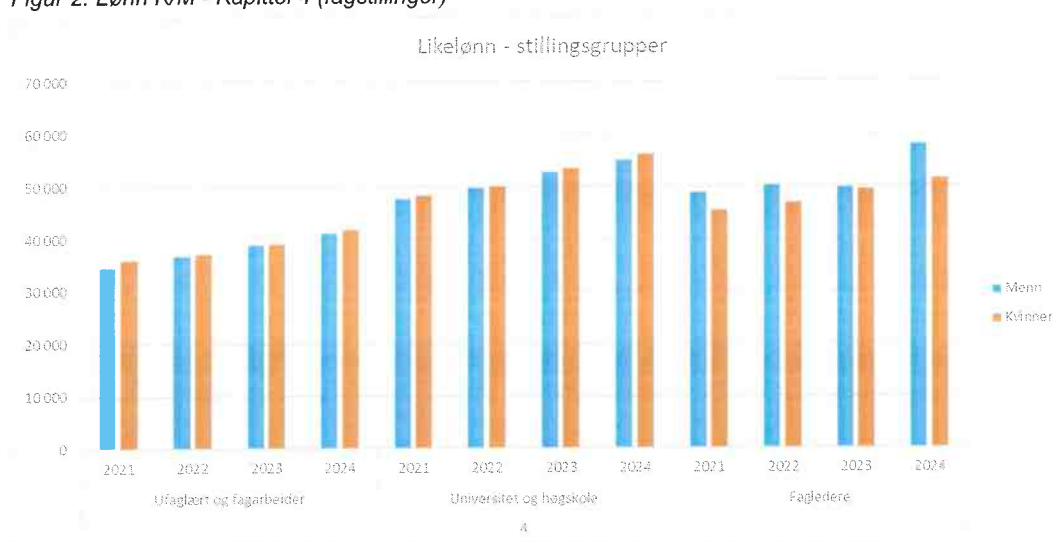
I Trysil kommune er det godt grunnlag for å si at vi har likelønn mellom kvinner og menn. Kommunen har en åpen og tilgjengelig lønnspolitikk hvor kriteriene er klare på hva som gir lønnsmessig uttelling ut over tariff lønn.

Tallene kan brytes ned per stillingsgruppe for å vise en mer finmasket fordeling mellom de tre lønnskapitelene. Forklaring til figurene: Kapittel 3.4.1 er toplededergruppen, 3.4.2 er mellomledere og 3.4.3 avdelingsledere. Kapittel 4 (neste figur) er den store massen av fagstillinger og kapittel 5 (siste figur) er en relativt liten andel arbeidstakere med høyere akademisk utdanning.

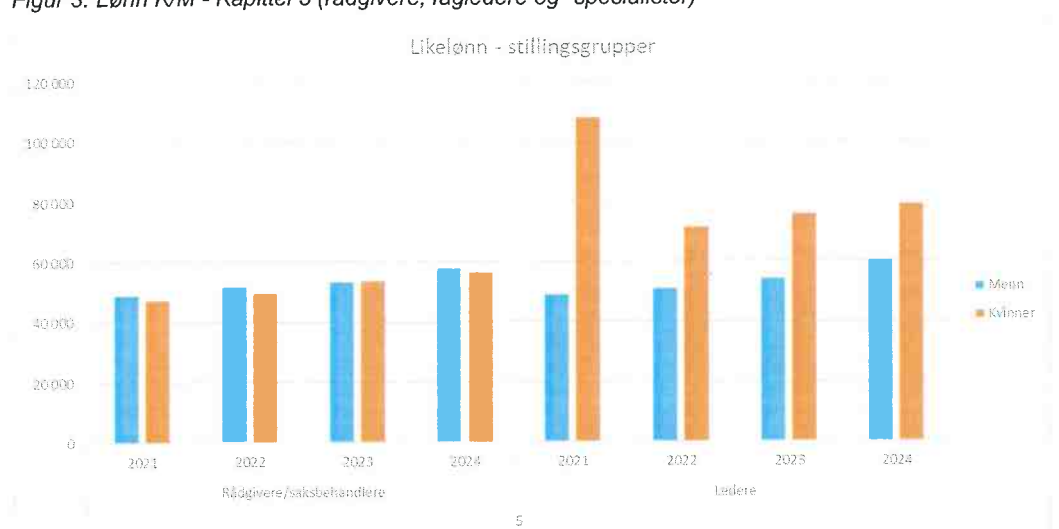
Figur 1: Lønn K/M - Kapittel 3 (lederstillinger)



Figur 2: Lønn K/M - Kapittel 4 (fagstillinger)



Figur 3: Lønn K/M - Kapittel 5 (rådgivere, fagledere og -spesialister)

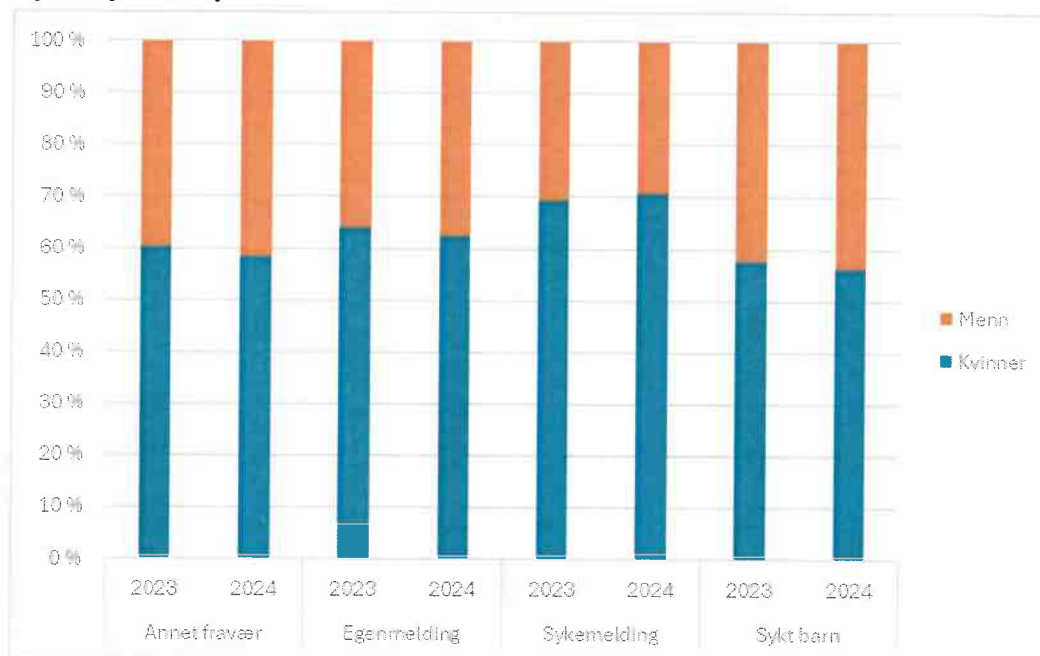


5.3. Fravær

En måte å studere fravær i et likestillingsperspektiv er å vurdere antall fraværsdager, og se dette opp imot kjønnsbalansen i kommunen. Forventet fravær for hver gruppe beregnes ved å fordele totalfraværet etter andelen av kvinner og menn i organisasjonen. Når man gjør dette vil det være riktig å forvente at fraværet fordeles 50 % på hvert kjønn. Eventuelle forskyvninger vil tilsa at det ene kjønnnet er overrepresentert med fravær.

Tallene tar utgangspunkt i reell stillingsprosent og fraværspersent, dvs. beregnede dagsverk. Det er ikke justert for individuelle faktorer som alder, yrkesgruppe, arbeidshelsefaktorer, fraværshyppighet o.l. i disse tallene. Dette er faktorer som åpenbart kan bidra til å forstå

Figur 4: Kjønnsforskjell fravær



Fordelt på egenmeldinger, sykmeldinger, barn/barnepassers sykdom og annet fravær (i hovedsak permisjoner etter lovverk og eget permisjonsreglement) ser vi at kvinner har høyere fravær enn menn. Kvinner har rundt 1800 dagsverk mer sykmeldt fravær enn forventet. Totalt sett har kvinner i overkant av 2400 flere dagsverk fravær årlig enn forventet når man ser utelukkende på kjønnsbalansen.

Det kan ses en svak utvikling i retning mer likestilt fravær fra 2023 til 2024 på alle kategoriene unntatt sykmeldt fravær. Der øker kvinners andel av fraværet, og det er samtidig sykmeldinger som har det største avviket fra forventet fravær totalt sett.

Minst avvik – eller størst grad av likestilling om man vil – har våre ansatte knyttet til egenmeldinger for sykt barn. Kvinner har fortsatt relativt sett mer fravær knyttet til sykt barn, i overkant av 5 % mer enn menn.

6. Etisk standard i virksomheten

I kommunelovens § 48 punkt 5 står følgende: *Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard i virksomheten.*

Formålet i de etiske retningslinjer for Trysil kommune skal være med å sikre **en god etisk praksis** i alt arbeid, på alle plan – som folkevalgt og medarbeider. *For å lykkes i det etiske arbeidet må egenskaper som ærlighet, åpenhet og lojalitet være **alle** sitt varemerke.* Som forvaltere av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkelte medarbeiders etiske holdninger i arbeidet for kommunen.

Forhold knyttet til etiske holdninger og kommunens omdømme er jevning på dagsorden i virksomhetsledermøter og avdelingsmøter i kommunen.

Trysil kommune har en rekke dokumenter som inneholder forhold knyttet til etiske standarder, følgende dokumenter kan nevnes:

- Etiske retningslinjer, Vedtatt av Trysil kommunestyre i sak 07/47 den 18.9.2007
- Interne retningslinjer for varsling om kritikkverdige forhold, vedtatt februar 2019
- Økonomireglement, revidert og vedtatt av kommunestyret i 2024
- Anskaffelsesreglement, revidert og vedtatt av kommunestyret i 2024
- Reglement for finansforvaltning, revidert og vedtatt av kommunestyret i 2024.
- Arbeidsgiverpolitikk, Vedtatt av Trysil kommunestyre i sak 17/21 den 15.04.2017
- Tilsettingsreglement, Vedtatt av Trysil kommunestyre i sak 017/04 den 25.3.2004

Kommunens reglementer er viktige å etterleve og setter strenge krav til integritet og etikk for sin virksomhet.

Ved plasseringer av likviditet skal det settes krav om etiske retningslinjer ovenfor forvalter. De etiske retningslinjene som til enhver tid gjelder for Statens Pensjonsfond Utland er retningsgivende for Trysil kommunes etiske håndtering av kapitalforvaltning.

Innenfor anskaffelser skal det under planleggingen av den enkelte anskaffelse tas hensyn til livssyklus kostnader og miljømessige konsekvenser, jfr. lov om offentlige anskaffelser. Anskaffelsesreglementet har innarbeidet de forhold som er kommet i veilederen for etiske krav i offentlige anskaffelser. Veilederen er utarbeidet av Initiativ for etisk handel på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet. Eksempler på forhold er:

- Etisk handel/barnearbeid
- Lønns- og arbeidsvilkår
- Egenerklæring om vandel
- Kontraktsvilkår
- Miljøkrav
- Universell utforming

Kommunedirektør og kommunalsjefer har jevnlig møter med sine ledere hvor etikk og miljø er samtaleemne.

For 2025 er det planlagt en revidering av våre etiske retningslinjer.

7. Utvikling i innbyggertall, bosetning og sentrale føringer

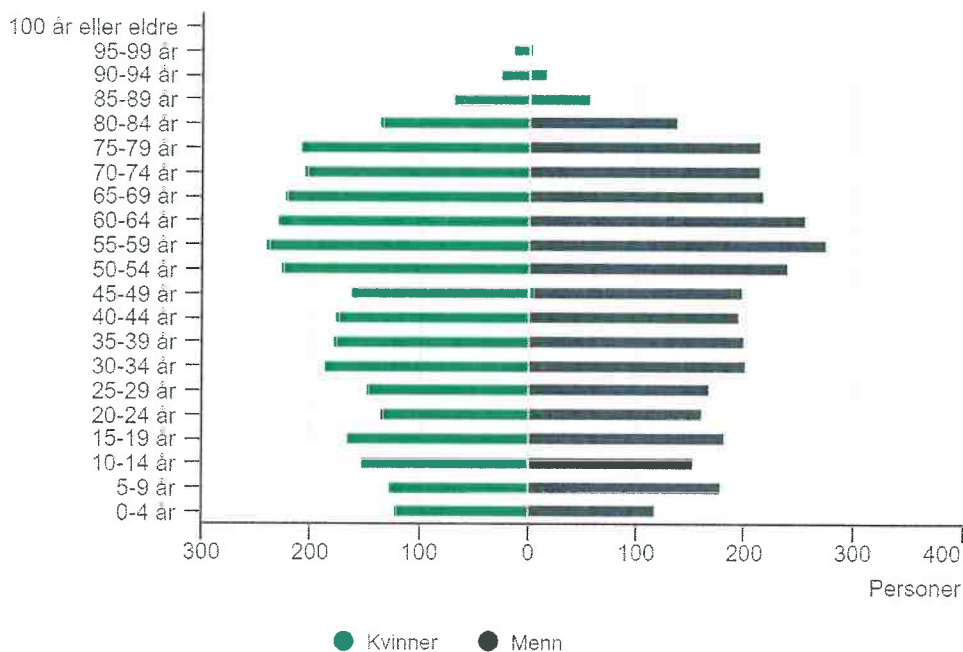
Kommunens økonomi påvirkes av sammensetningen av innbyggere og bosetningsmønster. Sammensetningen av innbyggerne påvirker inntektene ved at rammetilskudd regnes ut etter antall innbyggere i forskjellige aldersgrupper. De gruppene som gir mest i rammetilskudd er eldre over 80 år og barn mellom 0-15 år.

Utviklingen i innbyggertall gir umiddelbare utslag i rammetilskudd. Utgiftssiden er mer statisk, ettersom det er like mange barnehager, skoler og institusjonsplasser. Utgiftsbehovet innen vaktmester- og renholdstjenesten endrer i takt med endret bygningsmasse. Sammensetningen av innbyggere indikerer et nivå for utgiftsbehov. Men utgiftsbehovet er mer sammensatt, og et innbyggertall sier ikke noe om behov for spesialundervisning eller pleiebehov blant innbyggerne.

Historiske utviklingen viser en relativ stabil nedgang i innbyggertall til 2016, hvoretter vi opplevde en bra oppgang. Men de siste årene har det vært litt nedgang, hvoretter det har stabilisert seg rett under 6.550 innbyggere. Nedenfor er en oversikt over aldersfordelingen i kommunen (2024):

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

Alder



Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Kommunens økonomi påvirkes av sammensetningen av innbyggere og bosetningsmønster. Sammensetningen av innbyggerne påvirker inntektene ved at rammetilskudd regnes ut etter antall innbyggere i forskjellige aldersgrupper. De gruppene som gir mest i rammetilskudd er eldre over 80 år og barn mellom 0-15 år.

Befolkning



Folketallet
4. kvartal 2024

6 542 innbyggere

Kilde

Befolkning, Statistisk sentralbyrå

7.1. Endringer i befolkningen

Endringer i befolkningen



Fødte
2024
43 personer

Kilde

Fødte, Statistisk sentralbyrå



Nettoflytting¹⁾
2024
20 personer

Kilde

Flyttinger, Statistisk sentralbyrå



Døde
2024
87 personer

Kilde

Døde, Statistisk sentralbyrå



Vekst i befolkningen siste kvartal
4. kvartal 2024
-6 personer

Kilde

Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Forventet utvikling



Kilde

Regionale befolkningsframskrivninger, Statistisk sentralbyrå

Utviklingen over viser at Trysil har et relativt stort fødselsunderskudd, men likevel en bra tilflytting på grunn av høy attraktivitet, spesielt sentralt i Innbygda.

Sentralisering er noe som skjer, også i Trysil. Det er stort sett kun store byer og vekstsentre som opplever økning i bosetning. Det at Trysil har hatt en stabil utvikling de siste årene var positivt, de fleste Innlandskommuner sliter med sterk nedgang i innbyggertall og har ikke et sterkt sentrum som Innbygda. SSB forventer likevel en større fraflytting framover. Selv om det har vært en beskjeden nedgang i 2024, ser vi ikke at vi skal miste 200 innbyggere til 2030 og 250 til mot 2050.

Som følge av reduksjon i antall barn og endret bosetningsmønster har også antall skoleelever og skoler endret seg.

Nedgang i elevtall er krevende ettersom det medfører reduserte rammeoverføringer (inntekter), som igjen gjør at kommunen må redusere sine utgifter.

Dette kan endre seg sterkt over tid. Tendensen ser ut til å være en periode med rimelig stabile tall, hvoretter SSB forventer en nedgang, mens det lokalt tas høyde for fortsatt stabilitet i folketallet. Dette blir sterkt påvirket av nasjonale flyttingsmønstre, jobbtilbud, fruktbarhet og lokale utviklinger.

Framskriving av befolkningstall er vanskelig, og SSB har mange forskjellige prognoser basert på litt forskjellige forutsetninger. Det SSB tar hensyn til er fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og netto innvandring.

Gjeldene kommuneplan bygger på en prognose som baserer seg på **lav** fruktbarhet, **høy** levealder, **middels** innenlandsk flytting og **lav** netto innvandring (LHML).

Det å lage prognoser på innbyggertall er vanskelig, det er svært mange faktorer som virker inn på utviklingen. SSB har lagt inn sine forutsetninger basert på MMMM. SSB har ikke forutsetninger til å ta hensyn lokale forhold om påvirker antall arbeidsplasser. Etablering av nye store hoteller med mange helårs arbeidsplasser er en slik faktor.

Nedenfor er en oversikt som viser en framskriving til 2050 basert på SSB sine MMMM-prognoser:

SSB forventer en nedgang til omtrent 6.100 innbyggere i 2050.

Ved en framskriving av innbyggertallet ser det ut til at aldersgruppen 65+ år og eldre vil være relativt stabil frem til 2027. Når det gjelder barn i førskole og grunnskole vil utviklingen være negativ.

Fra 2030 vil det komme en vekst i antall personer 80 år og eldre, og etter 2030 vil det være flere eldre over 80 år enn barn i grunnskolen. Dette vil i høyeste grad påvirke kommunens utgifter, med mindre kommuner kan digitalisere/utvikle tjenesteytingen videre.

Utviklingen i innbyggertall og bosetningsmønster i kommunen er utfordrende. I årene som kommer er det viktig å organisere tjenestetilbudet slik at det står i forhold til økonomien inntektssystemet gir.

Det er tegn på at utviklingen i innbyggertall er i ferd med å stabiliseres. Dersom kommunen ikke lykkes med å snu trenden permanent, dvs. stabilisere eller eventuelt øke innbyggertallet, vil det gå på bekostning av nivået på det etablerte tjenestetilbudet.

I kommuneplanen er økning i innbyggertall et av hovedmålene. Kommunen må ha dette som et mål i alt den foretar seg. **Med bakgrunn i prognosene til SSB, og historiske tall, er det mest realistiske bildet at kommunen må tilpasse seg en situasjon med stabile innbyggertall, men hvor antallet eldre etter 2030 blir større enn antallet barn i skolealderen.**

Sentrale føringer

Sentrale føringer som kommunen må forholde seg til er mange. Samfunnet endrer seg, faglige og politiske føringer påvirker kommunen. Føringer fra sentrale myndigheter kommer gjennom endringer i lover og forskrifter, og oppgavefordeling mellom stat, fylke og kommune endres.

Endringer innarbeides i de årlige kommuneøkonomiproposisjoner som regjeringen legger frem i mai. I denne proposisjonen signaliseres det også hva Regjeringen arbeider med i forhold endringer i oppgaver, fordeling av oppgaver og økonomiske overføringer til kommunene.

Eksempler på endringer som vil komme er:

- Kommunereformen og fremtidig kommunestruktur
- Digitalisering i kommunene
- Nye distrikts indekser
- E-handel
- Privatisering

Endringer/føringer som kommer fra sentrale myndigheter innarbeides i budsjett og økonomiplaner. En av de største utfordringene er å vite hvilke økonomiske konsekvenser det får for kommunen, når myndighetene (departementene, Regjering og Storting) ikke kommer med klare føringer i god tid. De fleste endringer er ikke klare før Stortinget vedtar kommende års Statsbudsjett, og ofte er ikke de økonomiske forholdene klare før Regjeringen legger frem sitt forslag til Statsbudsjett. Endringene innarbeides i inntektssystemet som igjen fordeler midlene ut til den enkelte kommune. Endringen består av ulike kriteriedata som igjen er satt sammen i forskjellige sektornøkler og som igjen er vektet i forhold til hverandre. Små endringer i dette kan gi store utslag for den enkelte kommune.

I kommunens budsjett og økonomiplaner innarbeider administrasjonen tiltak som viser hvordan kommunen innretter seg i forhold de sentrale føringene, og utfordringen blir å prioritere og omprioritere kommunens ressurser slik at disse blir forvaltet på en best mulig måte. Kravet til omstillingsevne, kompetanseutvikling og effektivitet ligger over kommunen hele tiden. Det er nødvendig å erverve og vedlikeholde kompetanse for å kunne fastsette tjenestetilbudet til det nivået Stortinget gjennom lover og forskrifter har forpliktet kommunene å yte overfor innbyggerne. Dette krever stor innsats både fra den politiske og administrative ledelse, og ikke minst fra medarbeidere i de ulike virksomhetene i kommunen.

8. Årsrapport Arbeidsmiljøutvalget (AMU)

Bakgrunn

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) skal virke for gjennomføring av et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i organisasjonen Trysil kommune. Utvalget skal delta i planleggingen av verne- og miljøarbeidet, og nøye følge utviklingen i spørsmål som angår arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd.

Arbeidsmiljøutvalget skal hvert år avgi rapport om sin virksomhet til virksomhetens styrende organer og arbeidstakernes organisasjoner, jf. [arbeidsmiljøloven § 7-2 \(6\)](#).

Arbeidsmiljøutvalgets medlemmer 2024

Arbeidsmiljøutvalget i Trysil kommune består av 10 representanter med stemmerett, fem fra arbeidsgiversiden og fem fra arbeidstakersiden. Valg av medlemmer gjøres for 2 år av gangen.

I 2024 har arbeidstakersiden hatt ledervervet, ved Marianne Andersen.

Arbeidsgiversiden

Faste medlemmer	Varamedlemmer
Kommunedirektør Jan Sævig*	Gerardus Johannes Kort
Kommunalsjef Britt Støa	Stina Brenden
Kommunalsjef Tanja K. Andersen	Berit Helen Haget
Kommunalsjef Bente Hagen	Hans Martin Aas
HR-leder Lasse Bolstad	Harald Nyberg

Arbeidstakersiden

Faste medlemmer	Varamedlemmer
Hovedverneombud Kenneth Skjelfjord*	Sissel Brenden
Hovedtillitsvalgt Marianne Andersen* (Fagforbundet)	Lene Øien Karlsen
Hovedtillitsvalgt Gina Solberg (Utdanningsforbundet)	Dina Lutnæs Skomakerstuen
Tillitsvalgt Margrethe Haugen Varli (Fagforbundet)	June Elisabeth Ebbel
Tillitsvalgt Inger Lise Friis Opsahl (Delta)	Ann Kristin Flystveit

Representanter med tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett:
Bedriftshelsetjenesten ved **Stine Hillestad Borud** (Falck Norge AS)

Sekretariatsfunksjon for AMU: **Anders Spangen*** (lønn og personal), fra 01.11.2023. Før dette hadde Marit Nerby denne funksjonen.

* Medlemmer i AU. AU er et selvopprettet arbeidsutvalg som forbereder saker til AMU. AU er ikke å anse som et underutvalg av AMU etter [forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 3-14, andre avsnitt](#).

Avholdte møter og saker i AMU 2024

Det er avholdt fem møter i arbeidsmiljøutvalget i 2024. Et planlagt møte 25. september ble avlyst grunnet manglende saker. Tabellen nedenfor viser hvilke saker som har blitt behandlet i årets møter.

Møtedato	Saker	Møtedokumenter
31.01.2024	- Møteplan for arbeidsmiljøutvalget 2024 - Handlingsplan for verne- og miljøarbeid i Trysil kommune 2024 - Årsrapport for arbeidsmiljøutvalget 2023 - Risiko- og forsvarlighetsvurdering av arbeidstidsordning i enhet for hverdagsmestring, avd. 1, 2 og 3	Møteinnkalling – Møteprotokoll
06.03.2024	Kun orienteringer	Møteinnkalling – Møteprotokoll
08.05.2024	- Innbygda barnehage – nybygg - Verneområder fra 1.6.2024 - Verktøy for arbeidsmiljøkartlegging	Møteinnkalling – Møteprotokoll
04.11.2024	- Oppfølging av arbeidsmiljøet under pågående konflikt - Årsbudsjett 2025 – Økonomiplan 2025-2028 – Trysil kommune	Møteinnkalling – Møteprotokoll
11.12.2024	Revidert HMS-system	Møteinnkalling – Møteprotokoll

Utvalget har i tillegg mottatt orienteringer om blant annet:

- Endringer i verv i AMU 2024
- Evaluering av ferieavvikling i sektor helse og mestring sommeren 2023
- Tidsplan for arbeidsplassbesøk 2024
- Endringer i arbeidsmiljøloven fra 01.01.2024
- Deltidskartlegging 2024
- Revidering av HMS-systemet
- Miljøfyrtårnsertifisering
- Valg av verneombud
- Referat fra arbeidsplassbesøk

Arbeidsplassbesøk

Ordningen med arbeidsplassbesøk ble innført i 2023. For en detaljert beskrivelse av formål, organisering, ansvar, innhold og gjennomføring, se [eHåndboka](#).

I 2024 ble arbeidsplassbesøkene gjennomført i henhold til [planen](#), med to unntak (kulturavdelingen og enhet for psykisk helse). I tillegg ble det besluttet å gjennomføre et ekstra besøk ved BOAK, avdeling 5 (Borgtun).

Følgende avdelinger ble besøkt:

- Jordet barnehage
- Jordet skole
- Trysil bo- og aktivitetssenter, avdeling 3
- Enhet for rehabilitering
- Enhet for hverdagsmestring, avdeling 4 (Hagebæk)

- Trysil bo- og aktivitetssenter, avdeling 5 (Borgtun)
- Kommunikasjonsavdelingen

